د ملا امیر دیوان

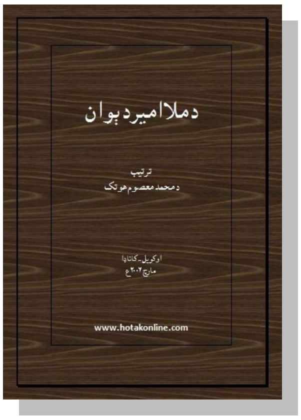

ترتیب

د محمد معصوم هوتک

اوکویل ـ کاناډا
مارچ ۲۰۰۶ ع

www.hotakonline.com

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملاامیراودیوان یې

دملاامیرددیوان دغه نسخه ،چي مادچاپ له پاره تیاره کړه ، ماته د ۱۳۲۵ ش کال په سر کي په کندهارکي لاس ته راغله اوترکتلووروسته یې راته ثرګنده سوه چي دانسخه داروانباد حاجي دوست محمدبرېڅ له کتب خاني راوتلې وه[1] .حاجي صاحب مرحوم پخپل قلم ځای ځای د شاعرنوم دنومورړي خطي نسخې پرڅنډوکښلی و[2] .

دملاامیردیوان دحجم له مخي وړوکی دیوان دئ او(۸۰) غزلي او نظمونه لري خودالفبي دټولوپټیوغزلي پکښې سته. دپای پاني یې د (یاء) ردیف ته رسېدلي دي خوځوپاني یې کنډودي . مادانسخه تر موندلوځومیاشتي وروسته دزېري په جریده (د۱۳۲۵ ش کال ۹ ـ ۱۰ ګڼه) کي معرفي کړه اودهغي لیکني لنډیزدلته مکرر رانقلوم:

[1] حاجي دوست محمد برېڅ دسراج الملت والدین امیرحبیب الله خان دپاچهۍ په دوهم کال (۱۲۸۲ش) په کندهارکي زېږېدلی اوداظاهرشاه دپاچهۍ په شپږدېرشم کال(۱۳۴۸ش) په کندهارکي وفات اوپخپله پلرنۍ هدیره کي ښخ دئ. پلاریې قیام الدین خان اونیکه یې محمدیوسف اخوندزاده نومېدی. دحاجي دوست محمد برېڅ پېشه سوداګري وه اودڅورلسمي هجري شمسي پېړۍ په دېرشموکلونوکي یې د کندهار د شاه بازارپه ختیځه راسته کي دپوښلي چارسوشمال ته دخارجي بوټونوپلورنځی درلود. حاجي صاحب په پښتوژبه دنثرپه برخه کي قلم چلاوه اویوه غني کتابخانه یې درلوده چي دپښتووپارسي وعربي ژبو خطي نوادریې پکښې خوندي کړي وو. دده کتابتون په کندهارکي داروانباد محمد حلیم سلیمي (۱۳۸۴ ش مړ) ترکتابتون وروسته دخطي نسخودکیفیت اوکمیت له درکه مشهوره کتابخانه وه . دبایزیدروښان نوې موندل سوې رساله ، چي دعلم درسالې په نامه په ۱۳۶۴ ش کال داروانبادسرمحقق دوست شینواري په سریزه او سمون په کابل کي خپره سوه ، دحاجي دوست محمد برېڅ له کتابتون څخه راوتلې وه. دحاجي دوست محمد برېڅ زوی نوراحمد برېڅ هم دپښتو ژبي لیکوال او دطلوع افغان اخبارپرکاره قلمي همکارو. نوراحمد برېڅ په ځواني کي مړسو (دی بایدله اروانبادپوهاند ډاکټرنوراحمد برېڅ سره مغالطه نه سي) .

[2] زه (هوتک) دنومړي لیک دده دکتابتون دنورونسخودکتلوله خاطره پېژنم اوزماپه کتابتون کي دحاجي دوست محمد برېڅ په قلم داخونددروېزه دمخزن الاسلام ځیني برخي سته چي دخپل کتابتون دیوې نسخي اوداروانبادسلیمي دکتابتون دکومي نسخي ترمقابله کولووروسته یې یادابښت کړي دي. دحاجي صاحب مرحوم لیک په نسبتاً ښکلوخطونوکي راتلای سي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملاامیردخورلسمي هجري قمري پېړۍ په سرکي په کندهارکي يوله هغوشاعرانوڅخه و ، چي مردف دېوان يې درلود اوشعرونه يې دخلکو خولوته لوېدلي وو. هسي خوپه پښتنوشاعرانو کي مـــورېد (امیر) او (اميرمحمد) په نامه ګوتنه پېژنو،خوپياوړي محقق پوهاند عبدالشکور رشاد د پښتانه شعراء په دريم ټوک (۸۲۷ مخ) کي د امير په نامه يو شاعرمعرفي کړی دئ ، چي زموږتربحث لاندي ملاامیرسره يې ځيني ګډ وجوهات سته . دی ليکي : ٭ اميرپه ختهٔ پوپلزی و ، د کندهاردتلوکان[3] په کلي اوسېده دده دپښتو مردف دېوان شته او د پارسو اوعربي دېوانونودلرلوپه باب يې هم خبري کيږي .... دده ژوند د ۱۲۹۱ هـ ق کال[4] په حدودو کي تاکلای شو اوعمريې تر۹۵ کالو پوري رسېدلی دي . له دېوانه څخه يې معلومېږي ، چي د ژوند وروستي کلونه يې په ګرش (هیلمند) کښي تيرکړي دي ٭ .

ددغي ليکني په استناد د ((فرهنګ زبان و ادبيات پښتو)) محترم مولف هم دده يادونه کړېده. په پښتانه شعراء کي داامیر دکلام د (ی) رديف څلور پښتو بيتونه خوندي دي . زه په غوڅه توګه حکم نه سم کولای ، چي (امیر)او (ملاامیر) به يو سړی وي. د (امیر) په باب خو لوی محقق پوهاندرشادليکي ، چي ظريفه او شوخه طبعه يې درلوده. د ملاامیرپه دېوان کي مادظرافت اوشوخۍ صريحه نمونه ونه موندله . خو دعصر او وخت نزدېوالي اود اوږده عمر تېرول او د ملاامیرپه

---

[3] تلوکان دکندهاردپنجوايي ولسوالۍ مربوط کلی دئ،چي دکندهار ښار لويديځ لورته پروت دئ. شاوخوايې دانګوروباغونه دي. دپښتواوفارسي ژبي شاعراو د تاليفاتوڅښتن ساګزی ملاحسن اخوند(۱۱۷۷ـ۱۲۴۵ هـ ق) دهمدغه تلوکان دئ. فارسي دېوان يې چاپ سوی دئ.زما (هوتک) سره يې يوه ښکلې قلمي نسخه سته ، چي دهرات دنائب الحکومه سعدالدين خان د زوی عبدالعلي خان(خان آغا ؟) په پرمايښت د ((محمد رحيم الکوزي قندهاری الاصل ساکن هرات)) په قلم ليکل سوی دئ.

[4] دغه کال په پښتانه شعراء کي ۱۳۹۱ هـ ق راغلی دئ ، چي چاپي غلطي ده. دغه غلطي زما په پورتنۍ مقاله کي ، چي په (زيري) جريده کي خپره سوې ده ، بياتکرار سوې ده. د مقالې ترچاپ وروسته ما اوفاضل استاد په دې باب خبري هم وکړې او ماوعده ورکړه ، چي دغه غلطي به يو وخت سموم. دادئ اوس (اووه ويشتمه دمارچ ۲۰۰۶ ع) مي خپله ژمنه پوره کړه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دېوان کي د (نهرسراج ویالي) یادونه[5](۱) بیاهغه وجوهات دي ، چي ددوی ترمنځ شریک دي. د اوسنیو ماخذونو ، روایتو او دېوان څخه دا فیصله ګرانه ده ، چي ((امیر)) او ((ملا امیر)) به یوشاعروي. په هر صورت زه اوس دی د ((ملا امیر)) په نامه دموجوده دېوان له مخي تاسي ته درپېژنم اودېوان یې درته معرفي کوم. نوره څېړنه به راتلونکي ته پرېږدو . ګوندي داسي مواد لاس ته راسي ، چي ددې موضوع له سپينېدو سره مرسته وکړي.

زمادکتابتون په خطي نسخوکي دملاامیردیوان سته،چي نوم یې ((مخبر العشق جدیدی)) پرایښی دئ . دیوان مردف اودپای له خوانیمګړی دئ. دوروستۍ پاڼي رکاب یې (څمامقصود) لیکلی دئ ، چي داکلمات دراتلونکي مخ دلومړي بیت شروع ده . نسخه پرعادي کاغذ په توره سیاهي لیکل سوې ده اودډېر بې سلیقي او بېسواده کاتب کارمعلومېږي. څرنګه ، چي دېوان نیمګړی دئ ، دکاتب نوم اود لیکلو کال یې نسته . ددېوان پرڅنډو څوځایه ۱۳۲۷ او یوځای ۱۳۲۸ کښل سوي دي. نه پوهېږم ، چي دابه دلیکلوکال یاکلونه وي که یا؟ د دېوان ټولي غزلي اتیاوو ته رسیږي اود(ی) ردیف هغه څلوربیته ، چي د پښتنانه شعراء په دریم ټوک(۸۲۷مخ) کي خوندي دي ، ، دلته نسته. که (امیر) او (ملاامیر) یوشاعر وي ، نونبایي دغه بیتونه به په هغو پاڼوکي وي ، چي ضایع سوي دي. ددېوان پیل داسي دئ:

له بسم الله وروسته. هذا کتاب مخبرالعشق جدیدی.

نن مشغول سه په الحمد و پـــه ثنا   په دهان کښي دي چلیږي ژبه ستا

[5] دنهرسراج دویالي یادونه زه پردې خبره دلیل بولم ، چي ملاامیرپه هیلمندکي هم استوګنه کړې ده او احتمالا په((ګرش)) کي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هربنده لــــــره لازم ثناګویيي ده   په قرآن کښي بیان کړی پاک مولا

++++

له دېوان څخه یې مادده دژوند په باب زیات مشخص ټکي ونه موندل. دامیرحبیب الله (۱۳۱۹ــ۱۳۳۷ هـ ق) یادونه یې ثوځایه کړې ده:

دسراج الملة والدین ښـــــــه دبدبه ده
ملاامیردده دوعاګوی[6] نه دفرنګ یم

اویا:

دېردي عـــــــــــمردامیرحبیب الله وي
ترســـایه لاندي ناست امتیان ستا محمده
تل مشغول دقندهار پـــــــــــه آبادي ده
اوس مشغول پــه نهرسراج نهراعلی محمده
نهرسراج به خدای معمورکه وخت نژدې دی
ملاامیرفقیردوعـــاګوی ده هرصبا محمده

دنهرسراج واله (ویاله) په ۱۳۲۵ هـ ق کال دهیلمند له رود څخه افتتاح سوه[7]

ددېوان د (ب) ردیف دیوې غزلي مقطع داسې ده:

دیارلس صدی هــــــــم شپږویشت کاله
ووتېرشوي ملاامیر بیان کوي له هره باب

---

[6] ((دوعاګوی)) باید دوي ځپې ولوستل سي.
[7] حبیبي ــ عبدالحي پوهاند ــ دافغانستان تاریخي پېښلیک ــ ۲۲۲ مخ

(c) ketabton.com: The Digital Library

دیارلس سوه شپږویشت هـ ق کال دامیرحبیب الله دپاچهۍ اووم کال دئ . له دي ټولو خبروڅخه څرګندېږي ، چي دامیرحبیب الله دپاچهۍ دوران دملاامیر د شاعرۍ د اوج زمانه ده . په دغه وخت کي دی سپین ږیری دئ ځکه وایي :

ملاامیرپه سپینه ږیره تل ژړاکړي
راشه زماپرغریبۍ وکړه پـوښتنه

++++

اشعاربي دده پرعلم او پوهي باندي شاهدي ورکوي . دتصوف خوايي درنه ده . اخلاقي شعرونه هم لري . له اشعاروڅخه يې معلومېږي ، چي ملاامیرپه سلوک کي دنقشبندیه طریقي پیرو دئ . دسلوک اوسیر پړاوونه داسي بیانوي:

دوحدت له باغه درخته راښکاره شوه
نه يې مثل پـــــه زمین لکه نشترو

....

دتوحیدترسوزن ووزه که یکتا يې
که دوتا يې ځان یکتاکړه یک بشر

......

محبت دخدای نـــــهال پرخپل زړګي کړه
اوبـــــــــوه يې په چشمه د شـــریعت
اســـــــم ذات د زړه صیقل دسالکانو
تصفیه د زړه راځي پـــــــــــه طریقت
بیابه کشف و کـــــرامات درته حاصل شي
پوشیده لـــــــــره داحـــــال د حقیقت
معرفت مي شناخت دخدای پرخپل طاقت ده

(c) ketabton.com: The Digital Library

((ملاامیر)) تعریف کـــــــــــوي دمعرفت

په دېوان کي يې يوه تقريبا بشپړه فارسي غزله اوڅوشير وشکر بيتونه سته. فارسي شعر يې دټيټي سويې شعردئ او خوندورنه دئ."

+++++

+

دادهغي ليکني لنډيز و ، چي ماشل کاله وړاندي دکابل په زېري جريده کي خپره کړې وه[8](١). تردې وروسته مي ددېوان قلمي نسخه د چاپ له پاره تياره کړه. اودتيارسوي متن يوه برخه مي (د" ق" ترديفه) پخپل خط په يوه جلاکتاب کي پاکنويسه کړه اونورکارله ګران هيواد څخه دراوتلوله اسيته نيمګورپاته سو . دامتن اوخطي اصل يې له هيواده راته زماورکراچي ته راورساوه اومابياله ځانه سره کاناډاته راووړ(١٩٩٢ ع). سږکال مي دکاغذوله منځه دامتن راوايست له سره مي وکوت اوکمپيوټري چاري مي يې بشپړي کړې اودخپلو هغو ليکنو په تاخچه کي به يې کښېږدم، چي زماناچاپ آثاردچاپ په انتظار پکښېي پراته دي.

دنوي کتني په ترڅ مي لازمه وبلل داخوټکي نورهم پرخپله پخوانۍ ليکنه باندي ورزيات کړم:

ملاامیردمتوسطي درجي ملا ، دټيټي سويې شاعر، دلوړجوش و خروش مخلص سالک دئ اوپه سلوک کي دنقشبنديه طريقي لاروی دئ. دېوان يې له يوخوغزلوپرته نورټول دسيراوسلوک مسئلوته وقف کړئ دئ اودتصوف غامض اوپېچلي موضوعات يې په ډېرساده

[8] دنومړي مقالي بشپړمتن زمادناچاپه اثر" کچکول" په لومړي ټوک ۲۲ مخ کي خوندي دئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شعرکي بيان کړي دي .دده شعرله لويه سره هم فوق العاده ساده اوله هنري مزيته خالي دئ اوفني کمزورۍ،قافيوي نيمګړتياوي اودوزن ناهماهنګۍ يې دلوستونکي مخي ته ډېري راځي،خودتصوفي اړخ زياتوب يې دشعري قابليت د نه وړتيا له امله دشعر خوند ورنګ نور هم ورپيکه کړئ دئ . ده ته خپل شعرکله کله دومره لوړښکاره سوی دئ چي وايي " پخته کار سالک " به يې په بيان پوهېږي (د " ن " رديف) خو حقيقت دادئ چي دده په شعرکي مفاهيم بيخي په ساده پيرايه کي بيان سوي دي .شاعرته دسيروسلوک اوطريقت پرورشوباندي ځان " بالغ " ښکاري اود " دستار " ترلوتمه لري (د " ع " رديف) خو ځای ځای بيا پخپله ورته ځان " ناقابل " ايسي (د " ف " رديف) . شاعردسلوک دلاري خطرات هم له پامه نه دي اچولي اودآيات وحديث په استشهاد وايي چي په طريقت تربل هرمسلک د" ملحدۍ " خطره ډېره ده(د " هـ " رديف) . دی دخطرځای هم دخپلي تجربي اوپوهي له مخي نويو سالکانوته ورښيي (د " ن " رديف) .

شاعر غواړي دځينو کلماتو په راوړلوسره خپله تواضع اوانکسار تمثيل کړي اودځان له پاره د(کمينه ، دون همته ....) کلمات کاروي خو ددغو کلماتو مروجي معناوي دعجزو انکسار ښکارندويي نه کوي ، بلکي استعمال يې دلاسه لا د شخصيت ددرناوۍ پله سپکوي.

دملاامیرپه دېوان کي ديولړتاريخي پېښويادونه سوي ده چي مايې دلومړي وارمعرفۍ په ليکنه کي مثالونه راوړي دي اوتاسي يې يوه برخه وړاندي ولوستل (دسراج الملت والدين اميرحبيب الله خان ، دکندهار دنايب الحکومه يادونه اودنهرسراج دويالې دکيندلوکار) . ددې پر څنګ دی وطن ته دروسانودراتګ خبرداری اودهغوپه مقابل

(c) ketabton.com: The Digital Library

کي دغزا اوجهادهڅونه کوي (د " و " ردیف) چي مادهمدې متن په (۲۱) مخ (۱) حاشیه کي تبصره پرکړې ده.

دملاامیرشعري ژبه په عموميا توکي دلویدیځي لهجې ځانګړتیاوي لري اوپه خصوصیاتوکي بیادهیلمنداوروزګان دشاوخوا پښتنوژبه تمثیلوي . دی ځای ځای دشعري اړتیاله اسیته د کلماتو وروستي حرکتونه غورځوي او" نعمتونه" د "نعمتون" په شکل کاروي.

داوه هغه ټکي چي یادونه به یې دملاامیردشعرپه پوهېدلوکي مرسته وکړي.

محمدمعصوم هوتک

اوکویل ـ کاناډا

۲۷ مارچ ۲۰۰۲ع

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم اللّه الرحمن الرحیم

نن مشـــــغول شه پـــــــــه الحمدو په ثنا
په دهـــــــــــان کښي دي چلېږي ژبه ستا
هــــــربنده لــــــــــــره لازم ثناګويي ده
په قـــــــــــرآن کښي بيان کړي پاک مولا
صددرودوصدسـ ــــــــلامه دي انعام وي
له ماخـــــــــــــواره امتي پرخپل پېشوا
هـــــــم پرآل هـــــــم پراصحابو دده باندي
هـــــــم پـــــــــــــــرواړه ګذشته وو انبيا
که ظاهـــــــــــرباطن الف شوې مردانه يې
په لباس د (ج) پـــــــه پټ شې ســــــرتپا[9]
که د(ز)نسبت دي وکـــــــــــړوخپل نفس ته
پردغـــــه تقصيرهمېش کـــــــــــوه ژړا
ښه محکمه پيالـــــــــــــه نوش دقناعت کړه
بې صبري ده بدبختي لـــــــــــــــــويه بلا
شفقت دفقيروعـــــــــــــــظ ونصيحت دی
زياتي نه لـــــــــــــــري قدرت دضرب پرچا
راشـــــــــــــــه ونيسه محکم دربارمحکمه[10]
ځان ورګـــــډ کـــــــــــړه په مجلس داوليا
هرګناه لـــــــــره زنګـــــــــونه پرزړګي دي
آئينه دزړه لـــــــــــــه زنګه کـــــــــــړه صفا
که صادق يې يک بيني يک جهتي کـــــــــړه
دتــــــــوحيدپرلارتـــــــلای نه شي دوبين بيا

[9] سرتپا = سرترپا
[10] دانيم بيتی کټ مټ وليکل سو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګمراهـــــــان دزمـــــاني ترحساب تېردي
(ملاامیره) کناره شـــــــه له هــــــــــرچا

***

که ساقي راکه جـــــامونه دکـــــــوثربیا
پـــــه کارنه لـــــــرم دنیاو سیم و زربیا
هست مي ستا په هست موقوف ده فضل وکړې
پرخپل هست باندي دهست وکـــــړه نظربیا
په نظردکامــــــــــــــــلانومي منظورکړې
معتکف دي ددربار یـــــــــــــــم هم ددربیا
ممکنات چي رب پیدا کـــــــړه په قدرت خپل
داهــــــــــــــمه دي نښاني دپیغمبربیا
هیڅ دحسن سیال (یې) نشته پـــــه دنیاکښي
سیالي نه که ستالــــــــه رنګه شمس قمربیا
چي پیدا یې ستالـــــــــه رویه کل اشیاکړه
پاک الله پرتاعـــــاشق ، تې[11] کړې اظهربیا
ودیدن ته دي محتاج شــــــــاه وګدای دي
که روزي مي ستادیدن شي پـــــه محشربیا
زه چي مست ورندانــــــــــه دزماني یم
ډېرمستان رندانــــــــه دي ستاددربیا
عشق دي هسي سرګردان کړم په عـــالم کښي
نه پوهېږم پـــــه خپل نفـــــع و ضرربیا
بي صبري مي شوه غالبه ستاپـــه عشق کښي
قناعت پیاله که راکـــــــــــړې پقدربیا
دهجران په اورمي مــــــــــه سیځه صنمه
(ملاامیر) که مـــــــــفرح کړې په نظربیا

---

[11] تې = ته یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

***

صدقـــه شه صدقـــه شه دل وجـــان زما
تـــــردیدن وتـــــردیدن دخپل جانان زما
یـــودیدن وعاشقـــانـــولره بس ده
همېشه دوی ثناخـــــوان دي دخوبان زما
منتـــــــظرورتـــــه ولاړدي بې اختیاره
که معـــــــمورشي په دیدن دګل ریحان زما
نه له سترګـــــوغائبېږي نه په سترګوبرابرده
لاردعقل نشته چې څرګندبه شي سبحان زما[12]
هیڅ تعلیم وعاشقـــانـــــــووته نه شي
دواړه کـــــــونه دي پرې ایښي پرجانان زما
شابس شابس دعـــــــاشق پرهمت باندي
چي یک بین شـــــو یک جهته پرمیدان زما
(ملاامیر)غـریب دوبین دئ تې[13] یکبین کړه
رب کــــریم ده هم رحیم ده هـــــم رحمان زما

***

چـــي طالب شـــــــوم دمطلـــــــوب
په کــــال سلب شــــــوم مســـــــلوب
هســـــــي رنځ راباـــــدي راغـــــــی
په مثـــــال لـــــــکه ایـــــــوب
دعشــــــــق دارنـــګ ســـــــخته زورده
بې بصرکئ[14] عشـــــــــــق یعقــــــــوب
که معشــــــــوق هرڅوجفـــــــاکــــړي

---

[12] ددې بیت څپې د غزلي دنوروبیتودڅپو پرپرتله زیاتي دي.
[13] تې = ته یې
[14] کئ = کړئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

وعاشـــــق تــــه وي مرغـــــــــــوب
عاشقـــــان چــــي همېــــــــــش ژاړي
بیمـــــــــاران دي پـــــه مقـــــــلوب
لــــــه دې رنــــــــځه به روغ نـــــه شـــــي
بـــــــــې دیـــــــداره د محـــــــبوب
د عشـــــق هســـــــــي غـــــــالب کار ده
خــــوار عاشــــــق کاندي مغلــــــوب
پختـــــــه کــــــار عاشــــــق هغـــــه ده
چي خپـــــل عشـــــق کانــــــدي محجوب
کــــه مخلــــــوق تې عشـــق ظاهر شـــي
بنــــــه یـــــــې نه بـــــولـــي کتُــــب
ربــــــه عشــــق مي پوشـــــــیده کړې
هــــــم پر شـــــــرق هــــــم پر غـــــروب
لــــــه نقصــــــانه عشـــــــق نګـــــاه کړه
نفــــس حـــاضره پر شمال هم پر جنوب[15]
مـــلا امیـــر غریب بیـــان کوي له عشقــــــــه
په مثـــــال لکــــه مرغـــــه اخلـي حبوب[16]

❋❋❋

له کاملـــه پیالـــــه نوش کـــــه په شتـــــاب
پرهېزي شــــه لـــــه ګنـــا کـــــه اجتنـــاب
خپـــل باطن کـــــړه پاکـــــیزه له هره خُبثه
ځان لایـــق کړه چـــي منظور شـــې دا حبـاب
بعضـــــي خلـــک په ظاهر ډېر آراستـــــه وي
په باطـــــن کي خباثت وي بـــې حســــــاب

---

[15] دانیم بیتی څلورخپې زیات دئ
[16] حبوب = دانې . جمع یې حبوبات دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

بعضـــي خلګ په باطـــن ســـم آراسته وي
په شــــريعت[17] وي هم ملامت هــــم په کتاب
دغه دواړه نقصــــاني پـــــه آخـــرت وي
چي حاضر شي په ميدان د ســــــــوال جواب
بختور ده چي ظاهــــــر باطـــن (يې) د واړه[18]
بــــرابر د شريــــــعت شـــــوه د وهــــاب
راشــــــه ټينګ پر شريـــــعت شه که دانا يې
په شريــــــعت به مفتوح شــــي د جنت بـاب
که څراغ د شريـــــعت خـــداى په لاس درکړ
وبـــــه نور ته يې عـــــاجز ماه و آفتــــاب
هغـــــه څـــوک چي ردوي حـــکم د شـرع
خــــلاص به نــه شي د دوزخ د سخت عذاب
پټ پنهـــــان له خپله خدايه مشغـــولا کــړه
د صديـــــق د سيني بـــــوى تــئ[19] د کباب
کامـــلان مي غوصـــان د عشـــق دبحــردي
ځان جهـــــان وځني هېر غـــــرق په دريـــاب
پيروي د کامــــل وکړه که صـــــــادق يـــــې
زمونږ په لاس ده د قـــــرآن محکــــــم تنـــاب
ديارلـــس صدي شپږويشت کـــاله وو تېر شوي
ملا اميـــــر بيـــان کـــــوي لـــــه هـره بـــاب

***

که وصال دجانان غــــــــــــواړي په قيامت
په اخلاص ويـــــــــــه تصديق وکــــــړه طاعت

---

17 شريعت دلته دعوامو په شان دوه خپه ييزبايد ولوستل سي.
18 اصل: هغه بختورده چي ظاهرباطن دواړه
19 تئ = تلئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

په مجلس ددلبرانو به ورګډ شي
که دي ترک کړ ددنیا زېب وزينت
بي بقاده دادنيا هيڅ باورنشته
په مثال لکه تېزبادځي په سرعت
په دنیاپسي هلاکه زمانه ده
ابليس کاندي حرص غالب ترقناعت
دانايان مي دي مشغول ديارپه مينه
پروانه که ددنیاپه زيان کثرت
اولياء خداى نازولي په دوه کونه
نبه ديداربه ورعطاکړي هم جنت
توکل موپرخپل خداى زموږمومنانو
بي له خدايه تکيه نشته دراحت
نبه تقواوهمت خوى دمسلمان ده
دشيطان تابعان ډک په خباثت
امان راکړي دابليس دبده خويه
دده خوى ده ګمراهي بل فضيحت
مقصوددتينګ کړه سواپرېږده[20]
رضاجوى شه دنبه خداى هم دحضرت
محبت دخداى نهال پرخپل زړګي کړه
اوبوه يي په چشمه دشريعت
اسم ذات دزړه صيقل دسالکانو
تصفيه دزړه راځي په طريقت
بيابه کشف وکرامات درته حاصل شي

[20] دانیم بیتی ځلورځپې کم دئ.
سوا = ماسوا . اوماسوادخدای تعالی له ذات پرته نورموجوداتواومخلوقاتوته وايي (غياث)

(c) ketabton.com: The Digital Library

پوشیده لـــــــره د احــــــــال د حقیقت
تـــــــرعرش پـــــورته دي او یازره حجابه
داخل کېږي عـــــارفـــــــــان بلند همت
معرفت مي شناخت د خدای پـــرخپل طاقت ده
(ملا امیر) تعریف کـــــــــــوي د معرفت

***

خوار عاشقه معشوق ګوره که لـــري استقامت
نن دي وارد ئ که پوهېږي د قـــــرآن په تلاوت
عوام خلق دي مجلس د علـــــــما وفقرا کړي[21]
له تاثیري[22] پیدا کېږي تـــــــوانګري وقناعت
کـــــه راه رویې ســــــم پرلار د شریعـــت شه
رهروي بـــي شریعته دئ سالک له[23] قبـــــاحت
ملحـــــدان په زمانه کـــــي هســــــي ډېردي
هیڅ خبـــرپه شرع نه وي نه په تـــــرک د جماعت
موحدان مـــــي مستقیم همېش پـــرجماعت وي
له ښه خدایه وي ترسان هـــــم له عذابه د قیامت
په لبـــــاس د حلـــــــم پټ شه ســـــر تر پایـــــه
د حلـــم لباس دئ هرمومن له مرتبه د شرافـــت
حـــلم خوی د انبیأ و اولیـــــأ دئ کــــه خبریې
قـــهرغضب خوی د شیطان دئ نه دئ خوی د ولایت
غـــافـــلان د یاره ذکره، نقصاني په دوارو کونو
عاشقان صفت ګویان د دلبرانو په دنیا هم آخرت
که تـــــــرعرش و کرسي لـــویه دي سینه شوه

---

[21] اصل : عوام خلق دي مجلس د علماو فقرا کړي په هردم.
او ترلاندې بیاورته کښلي دي: د عالم مجلس کوه که ته دانایي
[22] له تاثیري = له تاثیره یې
[23] سالک له = سالک لره

(c) ketabton.com: The Digital Library

سوا ءالله به هسي غرق سي لکه فرعـون هم جاهت[24]
(ملا امیره) پر عمل هیڅ تکیه مه کړه فضل غواړه
د غه لوی فضل عظیم دئ چي یې درکړ هدایت

***

د خوبانـــــو سردار تئ[25] پاس پر اسمان خوت
تېر تر عــرش و تر کرسي پر ښتن ګران خوت
چي مشـــغوله پــــه صلوت طیبات شو
هر ګفتن یې درمرجــــان تــر ښه دهان خوت
د امت غــــم یې زرغـــــون پر پاک زړګي و
هېر یې نه و چي دربار تـــــه د سبحان خوت
پـــــــر دربار د حق تعالی یې قــدر ډېردئ
وربخښلئ یې امت نــــاز یې چـــلان خوت
ګفتګوی د ګـــوی مګوی یې سره وکـــــړ
ګــــوی بیان د شریعت دین یې روښان خوت
د مګـــــوی خبري پټي له هـــــر چا دي
پاک حبیب رب منع کــــړئ ډېر یې زیان خوت
طی شــوه نه فلک اتلس کالـــــه یوه شپه وه
بې مثاله ښه مجلس د دوی تـــــر میان خوت
پنځه فرض لـــــــمونځونه شب و روز شول
که چا تــرک کـــــړه آخرت لري[26] تاوان خوت
پنځه فــــــرض[27] چي ادا پـــه جماعت شي
خدای رسول به شي راضي دی پـه نیکان خوت
مومنانو امــــــر ونهی ټول پــــر ځای کړئ

---

[24] جاهت:
[25] تئ = تلئ (د کندهار کړدود)
[26] لري = لره یې ، ته یې
[27] فرض کلمه دلته دوي ځیپ باید ولوستل سي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نصیحت د (ملا امیر) پـــــــر دل و جان خوت

***

زمـــــــــوږ و تا ته دی ســـــوالونه یا مغیث[28]
له تا غـــــــوارو ډک جامـــــــــونه یا مغیث
حاجتمند درتـــــــــــــــه ولاړ دي بې شماره
فریاد رس یې، له تا غـواړي حاجتونه یا مغیث
حاجت زمـــــــا ده ستا رضا پـــــه دواړو کونو
د رضا دي طلبګار یـــــــــم په عمرونه یا مغیث
هیڅ مقصود مي په ظاهــــــــــر باطن بل نشته
ستا رضا ما خلاصوي له هـــــر غمونه یا مغیث
ربه قطع انتظار د خـــــــــــوار عاشق کــــړي
رحم وکـــړه دیدار وکړه ته پر وکړه کرمونه یا مغیث
هر عـــــــــاشق چي وي صادق په محبت کښي
تر چشمانـو یې خو ناب وهي موجونه یا مغیث
و خپل یار ته ســــــــل نظره د عاشق وي په هر دم
یــــــــو نظر یې ستا دوا دئ د زخمونه یا مغیث
رد ، قبول دواړه مـــــــــوقوف ستا په رضا دي
و بنده تــه څه معلوم دي ستا حکمونه یا مغیث
مـــــــــومنان مي مقبولین پـــــه دوه جهان کښي
د تقوی توکل ډېر دي اجرتـــــــــــونه یا مغیث
ښه خلعت خدای د ایمان و مــــــــوږ (ته) راکړئ
موږ پــــــــر دا خلعت همېش کړو شکرتونه یا مغیث
پاک قرآن دي راستولئ لـــــــــــــــوی انعام ده
پکښي ډېر د حل حــــــرمت دي بیانونه یا مغیث
زموږ ایمان پر پاک الله هم پر قرآن هم پر رسول ده

---

[28] مغیث (دمیم په پېښ) فریادرس ، هغه ذات چي فریادورته کېږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د(ملا امیر) پر زړه ډېر د عشق داغــونه یا مغیث

***

په کـــــوڅـه کي دي ولاړ دي رقیبان کج
همېشه راتـــــه قـــــهرېږي غمازان کج
جنګ جــــدل مي له خپل نفسه شب و روز ده
بل پــــــر خنګ راتـه ولاړ ابلیس شیطان کج
په خپل فضل دي اسباب د جــــــهاد راکړ
په اسم ذات ســــــره وهــــمه کافران کج
د مومن زړه مي تــــــــرعرش عظیم لوی ده
اته برجـــــــه پر ولاړ د ښـــمن حیران کج
روح بادشاه عـــــــقل وزیر ده که یې ګوري
نفس شیطان ورتـــــه ولاړ دي پر میدان کج
ښه تقوی و همت وکـــــــــړه مدت ورکړه
اته برجه کـــــــــړه محکمه له نقصان کج
بیغمي هیڅ پــــه کار نــه ده د دښمن دار له[29]
د جــــــــرس په شان بیدار شه هم نالان کج
که غافـــــــــــل شوې له طاعته له اذکاره
وبېرېږه لـــــه دوزخـــــه لـــــه نیران کج
محکمي دا اته برجـــــــه پـــه طاعت وي
د غافـــــل روح (مي) بندي ده د شیطان کج
سنګـــــــــدلان چي ببدیني که سبب دا ده
د معصیت پــــه رنګ یې رنګ ده دل و جان کج
هغه څوک چي تــوبه ګار شي زړه یې پاک شي
رب غفور ده هـــــــم رحیم ده پر عصیان کج
هـــــر مومن چي توبه ګــــار د ما مضی[30] شي

---

[29] له = لره

(c) ketabton.com: The Digital Library

له آینده و ځـــــان ساتي له هـــــر زیان کج
اول ځان تـــــه نصیحت کـــړم بیا و بل ته
(ملا امیر) بیان وکـــځ[31] د هـــــــر تاوان کج

***

عــــاشقان سینه سوزان غـــــواړي قدح
ودربارته دي ولاړنـــالان ګــریان غواړي قدح[32]
هـــــرعاشق چي دهجران تـــرمقام تېرشي
ګـــــــویانوی شـــوپیدا ،وایـــم نشرح[33]
بي صبری راخخه هېرصبرسکــــــون کـــړ
اوس له ډېري تلــــــــوسي شوم سینه شرح
په باطن کي دریاب پـــــه جوش خـــروش ده
پټ پنهان[34] یم پکښي غــــرق زه یـــم فرح
خامکاران دي زیانکاران تــــرهـــــغه وخته
چي تمیزورمعلــــــومېږي دنیکۍ هم داقبح
چي آهن رنګه جـــــــوش ونه که په اورکښي
یوه کیلي کله جوړېږي چي بـه قلف شي په افتح
که دعشق په اورکښي نفس سوخته پخته کړي
دزړه نوربه دي شي پورته کل زمین کاندي اوضح
شریعت درســــــول باغ زه یې باغبان یـــم
(ملاامیر) بي ډنګوي هـــم په ضمني هم په صرح

***

دفراق زهرمي نـــــــوش کــړي زړه خوله تلخ

---

30 مامضی : تېرسوی وخت
31 وکځ - وکړځ
32 دا غزل ډېري قافیوي نیمګړتیاوي لري.
33 نشرح یوراز نظم دئ ،چي دهلک دزېږېدلو پروخت دخوشالۍ په خاطر په ډله ییزه توګه ویل کېدئ.
34 اصل : پټ پنهم ؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

زما مزاج شو هفته يي لکه دبلخ[35]
ستاوصال زما دوا د هر مرض ده
په کارنه لرم دوا دهند او جلخ[36]
دوصال کوځه دي کوځه دي خلاصه جانانه
رقيبان په مخه راغلل لکه ملخ
اوس حيران يم چي پر کمه به تېرېږم
لاربه خلاصه په غره شي که په سلخ[37]
هسي ګرم ده بازار دعاشقانو
سوړبه نه شي د سياه بند په يخ کلخ[38]
وعاشق ته يي ژړا په برخه ورکړه
تل به ژاړي چي په زړه يي خنجرخخ
هرګياه مي په باران خوشحالي کاندي
(ملاامير)ده ډېر خوشحال په برف پرخ[39]

***

مورو پلارو ته هيڅ مه ووايه پوچ
مرتبه به دي کمتره سي ترمچ
پاک سبحان يي بيان کړی په قرآن کښي
دوالدينو دئ حق ډېروباسه غچ
بيامي حق دا ستاذانو ده بې شماره
ښه محکم يي تينګوه لکه سپين ګچ
بيا حقونه پر هر چا دعلماوو

---

35 وايي دبلخ هوا يوه هفته سړه بله توده وي. دلته دغه ټکي ته ضمني اشاره ده.
36 په اصل کې (جلخ)ته کښلي دي: نام وطن است
37 غره دمياشتي لومړۍ ورځي ته او سلخ دمياشتي وروستۍ ورځي ته وايي.
38 په اصل کې (کلخ) ته کښلي دي: سردی سخت
39 اصل : فرخ . خوښنګ ته يې بياورته کښلي دي: فرخ شبنم راګويند. شبنم ته خوپه پښتوپرخه وايي او دلته يې دشعري ضرورت له امله (پرخ) ليکلی دئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دنبي مـــــــيراث يې وړی دئ پـــــه پچ
يومومن پــــــربل مومن لــــــري حقونه
نبه محبت سره كـــــــــوئ شيطان كه تـــچ[40]
له كفاروبـــــــه همېش منازعـــــه كــړو
له كفارو ســــــره دئ زمـــــــوږدين غچ
كه خپل شيخ كه دبل شيخ ته دست بـوسي كړې
تاله فيض وبركت لاس يې كـــــــــړه مچ
تركـــــــوه خپلـــــــه رضادبل دپاره
دمومن وزړه تـــه ګـــــــــــوره نه يې لچ
(ملاامير) فقيركه هــــــــرخونصيحت كړي
دانايان خدای پـــــوهولي دجاهلوده خوله وچ

***

كه مــــــــرګی درلــــــره راغی ژوندون هيڅ
كه وصـــــــال درلـــــــــره راغی بېلتون هيڅ
دانايان پــــــــه قيل وقال ډېرخــــــوشحالېږي
وجاهل ته قيل وقـــــــــال مرګ ژوندون هيڅ
كه طاعت دي پـــــــــه مثال ريګ بيابان شي
په ريابـــــــه شي برهــــــــم لكه ګلون هيڅ
ځان صدف رنګه صفاكړه پـــــه درياب كښې
بې دريابه سنګ كلوخ هــــــم سفالون[41]هيـــڅ
درقيمت دئ پيدا كـــــــــړی پـــــه خپل صبر
بې قېمته پيسې ډېـــــــــري دميسون[42] هيـــڅ

---

[40] تچ: دغوزارېدلو ، لوېدلو آواز (پښتوپښتوتشريحي قاموس) . دلته به دغوزراولوپه معنا راغلی وي

[41] سفالون = سفال = كودري

[42] ميسون: په معنايې پوه نه سوم. ښايي دمسيون = مسيو = ښاغلی اړول سوی شكل وي. دشاعرپه وخت كي ځيني اروپايي اصطلاحات (انګرېزي او فرانسوي) افغانستان ته رسېدلي وه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مجـــــــنون د عـــــشق خبري چي باقي دي
ځني ورک ځان و جـــــــهان و هم سکون هیڅ
که مجنون غـــــوندي صادق يې نن دي وارده
دليلی د وصال غـــــــم خوره نورغمون هيڅ
هر عـــــاشق په خپل معشوق پسي مجنون ده
که معشوق وفاونه کړه شــــــــواخون هيڅ
که عـــــاشق يې پيروي دپاک قرآن کـــړه
بې له خدايه بې رســـوله نـــورحبون هيڅ
(ملا امير)[43] چـــي همېش ژاړي مـــراد يې ته يې
بې له تا دي تـــول باطل واړه ســمون هيڅ

***

د مخلوق پـــــــه صفت مه شــــــه ارجمند
ګمنامي کـــــــړه چي دي رب کاندي پسند
که هر څو لذيذ طـــــــعام و خوري بې ياره
هيڅ به درنه کـــړي په خوله وزړه کښي خوند
په مجلس کښي داشراف ــــــونبه ادب کړه
خبردار شــــــه چي اوازنه کـــــړي بلند
حـــــــرکات وسکنات که کلــــمات وي
په ادب کښي احتياط کـــــړه که يې هوشمند
بند وبست د آخــــــرت کـــــړه که دانايي
پـــــه کارنه ده د دنــــــياد بربست وبند
پر دنيا بـــــــه پاته نه شي هيڅ وګــــــړې
که د مت حکم پــــــروشي د خــــــاوند
د طـــــاعت دي خداى درکــــړي اسبابونه
نفس بندي کـــــړه د طاعت په لـــوى کمند

[43] اصل: ملا امیر محمد. ما د وزن د وارنی له خاطره ونه کیښ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځان محکم کړه دخپل رب وبندګۍ ته
په عقبا به نیک وبدشي درځګند
بدبختۍ غلبه کړې پرهر چاده
(ملاامیره)ځان ساته له مکر وپند[44]

***

څوک بند مه شه ددنیاپه زیان وسود
خپل دلبرلره ورتګ تاله بهبود
پایمال کړي عاشقان جفادترکو
زه پایمال یم هم اسیریم هم مفقود
محصل دمرګ که درشي سهل کاره ده
نه چي دروحي تراسمانه دعشق دود
بي وصاله څه ژوندون بندګي نه ده
دوصال دپاره ږده سرپرسجود
که دعجربندګي کړه خدای قبوله
ستادرون به شي خوشبوی ترلونګ عود
په هرغم پسي بنادي ده آیات ګوره
پاک خلیل شو په امان غرق شونمرود
سودله خدایه زیان له نفسه پیداکیږي
په سبب دنفس هلاک شوه عادثمود[45]
سخته روځ دآخرت زموږ په مخه
اوس بایده دي استغفارویل د درود

[44] په دې نیم بیتي کي(پند) دنصیحت په معنانه دئ راغلی، بلکي (مکروپند) دواړه اصطلاحاً دچل وفریب په معناراغلي دي.

[45] اصل: په سبب دنفس هلاک شوه عادیان هم ثمود.

عاد و ثمود: عاددسام بن نوح(ع) له نسله وه .ددوی له پاره خدای تعالی هود(ع) ورولیږه خودنافرمانۍ له اسیته دبادپه توپان هلاک سول اوثموددحضرت صالح (ع) امتیان وه . وایي دوی دنافرمانۍ له امله ټول وسوځېدل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شب وروزده کـــــوچ وباردښـــــونیازمنو
لکه کوچ کـــــوي سحاب پـــــه بهارزود
دغج جهازراته جوړکــــــــــړی خپل دلبرده
نه پوهېږم چي به ووزم که به غرق شم په کبـود[46]
وجودي وحدت[47] مـــــــقام پـــرمنصوراغی
ځني ورک فـــــرق دواجد هـــــــم دموجود
خـــــــوارښده ده درمانده په دوه جـــهانه
(ملاامیر) بیان کــــــوي خدای یې مقصود

***

ددلبریاري کـــــــړه تېنګه تـــــــــرپولاد
ځان یې یارکـــــــــړه په زاري و پـــــه فریاد
ترکــــــــوه خپله رضادیارلـــــــــــه پاره
پــــــــه یوه نظربـــــــــه تاکاندي اوتـــاد[48]
ودلــــــــــبرته دي معلوم ظاهـــــــرباطن ده
کـــه تاریک وي کـــه صفاوي کـه کســاد[49]
هـــــــــــرسړی چي دپاکانومجلس غواړي
ځان دي پاک کــــــړي له هــــرخبثه له فساد
هــــــــره درخته چي شیرینه وي په باغ کښې
پرمالک یې قـــــــــدرډېروي تـــــــرشمشاد
که ښـــــــوک وکاندي نـــــظروحقیقت ته
بې له خدایه نـــــــــورمقصودهـــــمه برباد
غیروباســــــــه له میانه پـــــــــرلارسم څه

---

[46] دانیم بیتی دغزلي تربحرڅلورڅپې زیات دئ.
کبودته یې په اصل کي کښلي دي: دریای کبود
[47] اصل : دوحدت وجودي.
[48] اوتاد دخدای ددوستانویوه ډله ده اودنړی په څلوروګوټو کي تصرف لري.
[49] کساد: هغه څه چي ناروا وي ، یارواج ونه لري یایې خریدارنه وي (غیاث)

(c) ketabton.com: The Digital Library

په وصال به یې معمورشې په خپل مراد
ددنیا په جاه دي هیڅوک غلط نه شي
ګاهې سپوروي پرسمند ګاهې افتاد
هغه تخت چې په هوا د سلیمان تئ[50]
خوآخرزیرزمین شو بې بنیاد
ابراهیم بن ادهم چې خدای بادشاه کړ
بیایې ترکه کړه دنیا په دین شوښاد
هرمومن دئ مبتلا په دوه مقصوده
یوناقص ده بل کامل که لري یاد
داناقص مې دئ دنیا ، کامل ایمان دئ
ته کامله تېنګوه ناقص نامراد[51]
کاملان چې جستجوی دآخرت کړي
نیک عمل یې دئ توښه دلاري زاد
اول ځان ته نصیحت کړه بیاوبل ته
(ملاامیرمحمده) ژاړه په فریاد[52]

***

کلمه مې ده ویلې ماپرتامحمد
چې له رویه دي پیدا شوه دادنیامحمد
(وه) راغلې ډېردینونه ترتاوړاندې
ستاددین محکمې تېره ترهرچامحمد
نه زمین ونه اسمان نه عرش وکرسي
امکان نه لري چې بربه شي ترتامحمد
خدای درکړې بلندي په دواړو کونو

---

[50] تئ = تلئ
[51] نامراد ته په اصل کې لیکلي دي: بی فایده
[52] اصل: ملاامیرمحمده ژاړه په زاري وپه فریاد

(c) ketabton.com: The Digital Library

له اوله یې پیدا کـــــړه لـــویي ستامحمد
تـــــــه سبب یې دهــــــمه مسبباتو
رب سبب کړې دهـــــــمه واړوسوامحمد
ستاګـــــــــربوان به تینګوم پاکه حبیبه
ستاګربوان مې شـــــریعت مصطفامحمد
دوحدت په زمـــــانه کې تــــوره شپه وه
تاریکه شوله زایله چې دي نورکړه تجلامحمـــد[53]
چې پیداکړپاک سبحان نـــوردحبیب خپل
دمعشوق یې انعام درکـــړئ پاک مولامحمد
ته دغیبو خـــزانه وې پـــــه وحدت کښې
له وحــــدته رابیرون شـوې پردنیامحمد
مـــابنده لــــره لازم چې تل شاکـریم
چې مشغول یـــــم په ثناوصفت ستامحمد
امیدواردشـــــــفاعت دپاک رســـول یم
که شفیع شو[54](۲)مابه خلاص کړې له ګناه محمد
پـــــــه رحمت ســـره بللی پاک الله دئ
رب بادشاه کـــړئ دجـمله وو انبیامحمد
یـــــولک خیرویشت زره دي لښکـرومقرر
ته دټولو هـــــم سرداروې هـم بادشاه محمد
ستاپه دین سرې[55] منســوخـــه کل ادیان کړه
ستارب مرحـوم کــــــړی په رشتیامحمد
ډک روی دزمین ولـــــــه غـــفلته یاسروره
ستاددین روښنایي شــــوه ترعرش بالامحمد

53 دانیم بیتی دغزل ترنوروبیتوځلورځپي زیات دئ.
54 اصل: که دی شفیع شو ....
55 سرې = سره یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

عـــــارفان چي رسېده که ولاهـــــوت ته
دغــه فیض وبرکت هــــــمه دئ ستامحمد
له عـــــدمه چي وجـــــود دهستۍ راغی
ستاله هسته راپیدا شـــــوه کل اشیاء محمد
ســــرچشمه یې دجــــمله وومخلوقاتو
ته آبخــــــوريې داعــــلی وداد نامحمد
عــــالمان دي وارثان دين پـــــه روښانه
تـــــرقیامته ستاددین دي خیرخواه محمد
کافران مي تورزاغــــــان مخوني[56] تــورو
نه ښاییږي چي بــــه ګډ شي په باغ ستامحمد
ربه روی دپاک نبي زه خـــــوارعـــاصي يم
عفوه غــــــوارم معتکف ستاددرګاه محمد
خدای لوی کړی په لویي ترهــــــرمخلوق یې
هــــم ترعرش هم ترکرسي هــم ترسمامحمد
زه فقیرخــــــواریم دوعاګــــوی دمسلمینو
هـــــم دواړوعلماوفقراهــــم اولیامحمــد[57]
په توحید کښي مي صادق کـــړي ستاپه مینه
(ملاامیرمحمد)[58] دي غــلام ده هم ګداامحمد
محمداســــــم محضه زمــــــــوږدنبي ده
پـــــه نګین کښي نــــوشته دانبیامحمد
دهــــــرمومن پرزړه مرقــــــومه کلمه ده
(ملاامیر) غـــــــریب ده ولي وارخطامحمد

***

[56] مخوني = مخونه يې
[57] دانیم بیتی هم دنورونیم بیتیوپه پرتله څلورخپې زیات دئ
[58] دلته باید(امیرمحمد) تول دري څپې ولوستل سي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تخت وبخت زموږدبادشاه دې برقـــــــراروي
پـــــه سراج الملت والدين ده مســـــمامحمد
ډېردې عــــــمردامیرحبیب الله خــــــــان وي
ترســـــايه لاندې يې ناست امتيان ستامحمد
ربه ابادنائب صاحب لـــــــــرې تـــــرډېـــره[59]
اخلاص كښ ده دپيشوا هـــــــم دبادشاه محمد
تل مشغول دکندهــــــــــــــــــاريه ابادې ده
اوس مشغول په نهرســــــــراج نهراعلی محمد
نهرسراج به خدای معمـــــــورکه وخت نزدې ده
(ملاامیر) فقیردوعاګـــــــوی ده هرسبامحمد

***

که له یاره پـــــــــــــــریارراشي دوصال کاغذ
پرچشــــــــــــــمانوقبلوې دځان پايمال کاغذ
که عـــــــــاشق لـــــــــره يې خط دقتل راشي
وعاشق ته معلــــــــــــــومېږي ډېردخیال کاغذ
دمنصورچې عشق صادق وحــــــــــال يې ګوره
پاس پــــــــرسردداخندان ورک وجنجال کاغذ
پايبوسي دې سخته ګــــــــــــــــــرانه ده صنمه
زه به نسمه[60] ومخ تــــــــــه ســــتادفـــال کاغذ
نادیده پــــــــرتامین شـــــــــــــومه جانانه
راستولی دي خــپل دوست لـــــه[61] دجمال کاغذ
که مي سرومــــــــال برهــــــــم شي ستاپه مینه
(ملاامیر) مي نه غـــــــــــواړي دسرومال کاغذ

---

[59] له نائب ښخه يې مراد دکندهاردهغه وخت نائب الحکومه سردار محمدعثمان خان دئ.
[60] نسمه = نیسمه
[61] له = لره

(c) ketabton.com: The Digital Library

***

امتي يـــــــم دنبي خـــــــيرالبشرسرور
ستادربارکښي تــــــرهــــرچاده معتبرسرور
له خپل نــــــــوره پیدا دحبیب نــــورکړ
بیاپیدادده له نورشـــــــمس وقـــــمرسرور
ناسوت پټ ودغفلت پـــــــــه تاریکه کښي
ستاپــــــه نورسره روښان کــوه وشجرسرور
تــــــــراول اولین ده ترآخـــــرآخـــــرین ده
په شفاعت سره مخصوص ده پــه محشرسرور
ستاامت بـــــــــه منتظردشــــــــفاعت وي
دبخښښ ناري بــــــــه کاندي پراکبرسرور
ســــــــــتاامت به وبخښي ته به راضي شي
بیادي بخښه دنیکانوپــــــــه قدرســـــرور
دمعصیت په رنځ رنځــــــــــوریم دواغــوارم
د(ملاامیر) دواستاشفاعت دهـــــرضررسرور

***

ږېرراغلي ستاغــــــــــمونه زمـــــــاپرسر
زه خـــــــوشحال یم یاره مــــــــه شه مرور
پیداشـــــــوی زماصورت دغــــــــم دپاره
قبول کـــــــړی مــــــــابنده پــرخپل بشر
په معناکښي لوی نعمت ده غمي[62] مــه کــړي
ږېرلــــــــذت لــــــري ترقندوتـــــــرشکر
دعشق اورچي پــــــــه صورت[63] ونــه لګیږي
که تــــــــه تـــــــــه وې ته به نه شې اې غریبه

---

[62] غمي = غم يي
[63] (صورت) بايديوه خپه ولوستل سي

(c) ketabton.com: The Digital Library

که نـــــه تـــــه وې نـــــه دي زه څه برابر
په مجلس دخـــــــوبرویانو که ورګډ شوې
پاکـــــــیزه بـــــه ځني ځي لکه سپین زر
تردوه ښـــــهره شه[64] ورتېــرهلته مجــلس ده[65]
ته ســـــامع شـــــه دشین هـــې[66] دزېروزور
ستامقصود بـــــه تاته تې وجیم[67] (۲)انعام کړي
دامقام دهـــــــــغه ده چې قبول کړي د(ده)در
د تـــــوحید ترســــــــوزن ووزه که یکتایې
که دوتایې ځـــــان یکتای کـــــړه یک بشر
خدایه (ملاامیر)عـــــامل دخپل بیان کـــړې
چې تېرېږي تـــــرتــــــــوحید ســـــم برابر

***

جفادي اورلګـــــــــوي صنمه لیري کړه نار
ودي سوم سرترپایه خودبه کــــــــومه ګفتار
شیرین ګفتاردجانانکه شنیده کـــــــړم یاره
ترسرومال یـــم ورتېرکه ګنبښوست زماپرکنار
سیمین بدن ددلبرمـــــثل بې[68] نـــه وي هیڅوک
پټنې په اورتل سوځي اوس پرماخوارراغی وار
ستادبهاربلبلان شیرین زبان دي ګـــــــویان
لیري دي ګـــــرزي زاغانوګل تې[69] نـــه وینم لار
رنځوریم زمـــــامقصودهته یې همېش موجوده

---

64 په اصل کې ورته لیکلي دي: ازشهردنیاوآخرت ګذرکن.
65 په اصل کې ورته کښلي دي: مرادمجلس مشاهده میباشد
66 په اصل کې ورته کښلي دي: سامع قرآن شاهاشوبمع عمل صدق
67 په اصل کې ورته لیکلي دي: تاج
68 بې = به یې
69 تې = ته یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

دواله تاغـــــوا ړمه پردردي پروت یم بیمار
غمازه مه کـــــړه هی هی نه پېژني خپل پردی
زه دي دښمن ګـــــړندی مخ له درځم په تلوار
ستادهجران تلخګي پــــــرمالازم شبخیزي
برمن مکن ستمی عــــــاشقان هست ناقرار
ستادوصال په هوا ســـــــرګردان یم ترآسیا
من چه کـــــنم صنماپروت یم داورپرانګار
ربه په روی دحبیب ماکــــــړې غالب پررقیب
تویی ګل من عندلیب نیست مــــرابی تو بکار
چند ســــــــوزم درآتش ترا باشد این روش
من غــــــلام خدمتش مـــــــران مارا زدیار
ملاامیرهست فــــقیر مــــــرید شیخ کبیر
مــــــراتوبه برتقصیرعفو خـــــواهم زغفار

***

خــــــم زلف توپیچ وتاب لکه مــــــار
عـــــــاشــــقان هست تشنه لبه ددیدار
مجروح شددل مـــــــن زدست جان ای صنم
که دیدار را کـــــــــړې یاره زما دوا دپرهار
موســــــــــم ګل ګل ، ګل میشود شکــوفه
غفلت مکـــــن ای بلبل آمدبتو نـــــــوبهار
چه ګناه کـــــــرده عاشق دل وجان برده معشوق
امانت کی میدهی ، دلبره وکــــــــړه تلوار
هست خندان دلــــــبرم نـــــــــظربمن فګند
شب وروزم انتـــــــظارکه رابنکاره شي نګار
سرګردان شـــــــوم دلبرا ستاددیدن په هوا
دیداربمن کن عــــــطاځای دکـــفارودہ نار

(c) ketabton.com: The Digital Library

(ملاامیر)غــــلام ددلبرستاددرگاه خاکستر
ربه زاري کـــــومه مران زکــــوچۀ دار

***

ستاپه عشق کښې قبلــــــوم دځان پېغور
هیڅ باک نشته که برمنډ یـــــم که ســرتور
نام وننګ راخخه ورک شـــــوستاپه مینه
اوس دعشق پـــــرآس همېش یم زرین سپور
ددنیاکـــــورکه خــراب شي نقصان نه ده
خدای دي نه کاندي خــــــراب دعقباکور
دنیکۍ پـــه زراعت که ځان کــړي ستړی
پاک الله به شي خوشـــــحاله هم غمـخور[70]
خـــــوی دترکودئ چپاودعـــاشقانو
عاشقان واړه مــــغموم په غــــم نسکور
رقیبا ن راتـــــه ولاړتــــوره په لاس دي
نه بېرېږم خدای راکــــــړی دعشق اور
که یوزخم دخـــــطاراباندي جـــوړشي
په یوه ګذارهــــــزارکـــړم شل او کور
که محـــــــرم زه ددربارډخپل اشنای شوم
په کارنه لـــــــرم جنت حـــورغلمان نور
هغه ځــوک چي مستغرق فی الفیوضات شي
ځـــان کـــــړي پټ دزماني دشـــروشور
یو ګــوره، یوبوله، یووینه ، یوغـــــــواړه
(ملاامیره) یک بین شــــــه نه یې شب کور

***

ستادعشق پـه شراب ګــــــرزم مست خمار

---

[70] غمخورته یې په اصل کي کښلي دي: نبی علیه السلام

(c) ketabton.com: The Digital Library

له ماورک ځـــان وجـــــــهان شوهم قرار
راشــــــه ونیسه خبردعـــــــاشقانو
چي حيات دي که مــــــــات دي که بیمار
ستادعشق په رنګ مي ســـور درون بیرون ده
نه پــــــوهېږم چي لاله شــــوم که انار
ستاددرخـــــاوري به کړم په سترګو پوري
خپل چشــــــمان روښانوم له ګردغبار
بي تکلیفه مي ناري دي پــــه هــــرګ کښي
دهــــوهـــــواوازنغمه کـــړي وارپه وار
دتــــــوبي ونه که هـــــرخــومیوه داره
زمـــــــادیارپه رنګ بــــه نه وي میوه دار
که وفاکړي که جفاکړي مـــــراد(دي) خپل ده
ستاجفاده سخته ګـــــرانه دوفایم طمعدار
عــــاشقانوځـــان سپارلی پرخپل یارده
(ملاامیره) ځـــــان سپاره پـــرحق ستار

***

ځان ببغم کـــــــړه له دنیاڅخه لکه مـــــړ
ستادروح شـــــــهبازګذرکه ترعـرش لوړ
داخلاص پــــــرمیدان باندي شــه محکمه
بي اخـــلاصه وشیطان ســــــریي شوځوړ
ربه راکاندي تــــــوفیق پرطـــاعت باندي
دحساب په روځ مامه کـــــــــړي په خط پړ
غریبي ددنیانبــــــــه ده تېرېده کــــــــړي
دمحشرپه روځ مامه کـــــــــړي غریب اړ
ستادربارد عـــــــاموخاصو ، منعه نشته
زه درتلـــــمه رقیب کـــــــــړم په بدککړ

(c) ketabton.com: The Digital Library

تشنه لب یـــــــم دوصال جامـــــونه راکړه
ماسیراب کـــړه تردښمن مي کـــــــړه ته لوړ
چي هـــــــجران دي دوصال له مــخه راغی
بې زحــــــــمته هنجه وړای نه شي کاکـــــړ
هـــــــرسړی چي کسب وکاندي هــلاک شي
په دهـان کښي یې هـــــــــرشی وي لکه ګوړ
ســـــتادرباره دپاکانـــــــودنیکانو
(ملاامیر) ده ګناهــــــــکارپـــــــه ګناه خړ

***

راشــــــه زمادزړه همدمه وکـــــــړه ناز
لـــــــه رقیبه مي زړه تلـــــــخ ده لکه پیاز
ستامحبت مي پټ پـــــــه زړه کښي وساتلی
په آخـــــــرراڅخه فاش شـــــــو دزړه راز
ګـــــــویاني له خپله ســــــــوزه دهرچاده
څه به وایم زمــــــــاهمت شـــــولکه باز
چي درون دچــــــاپخته دعشق پــه اورشي
عاقبت تــــــــردهـــــــــان وزي درپه ناز
څه بنده خـــــــه یې همت خـــه یې طاقت ده
چي ستادرله بــــه درشي عـــــــاشق پایواز
دامید په دریاب غـــــــــرق لکه غـواص یم
دربه کله پــــه لاس راکـــــــــړي زمادمساز
جاهـــــــــلان مي له طاعته غـــافلان دي
غفلت وړي ګـــــــــویامړه دي پــــــه مجاز
(ملاامیره) ګـــــــــمنامي وخاکساري کـړه
خپل ځـــــــان بوله کم تـــــرملخ هم ترتــاز[71]

71 تاز: یورازحشره ده. چورچورکه(پښتوپښتوتشریحي قاموس)

(c) ketabton.com: The Digital Library

***

ستا و دید ته زمـــــا ډېر کېږي هـــــــوس
محروم مه کــــــړه ماغـــــــریب لکه مګس
د وصال د باغ دي سخته ګـــــــــرانه لار ده
ګرانه نه ده چي فــــــریاد کـــــړم د جرس
ستا د دید خیال به و نه وزي زمـــــــــاله سره
که رقیب را ته غـــــونډې کـړي خار و خس
سمندر نګه ســـــــــــاکن د عشق په اوریم
نه په مرم نه د وتــــــــولــــــــــــرمه وس
د یوسف په شـــــــــان بندي د غم په څاه شوم
د وصـــــــــــال کاروان مي شه ډېر و ډېر پس
هر مــــــــرغه چي وي ایله په هـــــوا ګرزي
چي بندي شي ګالـــــــوي بـــــند د قفس
که وصال غـــــــواړي خدمت په اخلاص وکړه
په هــــــردم در ته حاضر فـــــــــــریاد رس
ستا د ستر ګـــــــــوکتو و ایستم له حــــــاله
پر د غـــــــــه حال پېژنـــــــم کس و ناکس
دا یقین ده چي د مــــــــــرګ سپاره به راشي
(مـــــلا امیره) تا له خـــــــه خندا هـــوس

***

ســـــــــتا په فضل بـــــه خلاصېږم له خناس
تل جهاد و ر سره کــــــــړم یـــــــم په هـراس
زمـــــــا په زړه کښېي اچـــول د خطر و کاندي
غواړي ما کـــــړي مســـــوس[72] په ډېر وسواس

[72] مسوس: هغه څوک چي وسوسه ور لوېدلې وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که توفیق مي خــــــدای رفیق کړپرده باندي
پرې بې نه ږدم بې مـــــــــرګیه په خپل لاس
چې دښمن دچاپه کــورشي حال بــې[73] څه وي
زماپرکـــــــورهمېش ولاړددښـــــمن آس
راداخل زماپه خــــــونه نفس شیطان شوه
بندګي مي پـــــه عــــذاب شوه وکړه قیاس
په تصدیق وپه اخـــــــلاص عبادت وکــړه
ځان ساته قـــــوي دښمن لـــــري خناس
ښه صفاکــــــــړه روح و زړه په ذکــروفکر
خپل دلبرلـــــــــره ورځه صاف تــــرا الماس
هـــــــرعامل به جزامـــــومي دعمل خپل
(ملاامیره) نیک پــــربدوکـــــړه تل پاس

***

خدای درکــــــــــړی ډېردولت سنګ پاروس
ســــــتاپــــه زړه کښي مکان لکه پانوس
ددولت دي هـــــــواداړه ډېردښـــــمنان دي
پسي ګرزي کیقباد هـــــــــــم دقیانـــوس[74]
ښه دولت لـــــــره زنانــــــوته نګاه کـړه
پــــــرپیره شــــه که سردي وي که تمــوس[75]
ترســــــهاره بیداري کـــــړه غفلت مه کړه
که غــــــافل شوې پرتاږغ کـــوي خروس
که دي دادولت نـــــګاه کـــــړته بادشاه یې

[73] بې = به یې
[74] کیقباد : دایران افسانوي پاچا چي وایي سل کاله یې په خورا عیاشۍ کي پاچهي کړې وه (غیاث)
دقیانوس :یوظالم پاچا و چي وایي اصحاب کهف دده له ېېري له ښاره وتلي و او په غارکي پټ سوي وو (غیاث)
[75] تموس :دګرمۍ موسم . دکندهارپښتانه تموښ ورته وایي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مـــــــقابل دي نه وينـــــــه چين و روس
سنګ پاروس که داخل په لـــــوى بازار کړي
خداى به در کړي خوشحالي تــــــرنو عروس
تکليفات د شــــــــرعي پنډ پرخپل سر کړه
(ملا اميره) بې تکليفه لـــرګى نه کېږي ابنوس

***

په صيقل ســـــره ګناه کـــــــړه دزړه تراش
د توحيد پـــــه نورغايب کـــــړه بد خفاش
که صادق يې امـــــرونهى کـــــړه محکمه
په قـــــــرآن کي نقش کــــــړى دئ نقاش
خـــــوباطله مـــــدعا د دښمن نه کــــړي
مـــــــدعا د دښمن دئ پـــــه شرعه پاش
ته آئينه د شـــــــرع نسه[76] و خپـــل مـــخ ته
ســـــتاعيبونه به ښــــــکاره شي بې تلاش
هـــــربنده چي پـــــه اخلاص بندګي نه که
په قيامت بــــــه شرمنده وي مـــخ يې خراش
هـــــرباد شاه چي پرسپاه دولت بسيار کــــړي
هـــــرسپاهي وي تېرترسرهـــــــم ترمعاش
(ملا اميره) دون هــمته تـــــرهـــــــــرچاپې
هسي کــــــم يې د دنيا تـــــــرادنى مــــاش

***

په حصول د مقصود تل ګـــــــــــرزي درويش
پري بـــــــه نه زدي خپل مقصود په زړه دلريش
ترک وهـــــــــلي ده دنياد خـــــداى دوستانو
تردنياتېرشــــــــــو محبت د خداى ورپېش

---

76 نسه = نيسه

(c) ketabton.com: The Digital Library

بې له جـــذبه دوه جـــهان کله هېرېږي
که مـــجذوب شـــوي له تاپاته ګاوومېش
طـــريقه وعشق ته جـــذب الـــهي ده
ته عـــاشق يې که رب جذب کئ[77] درپېـش
که عاشق شـــــوي دغه لوی فضل درب ده
داســـــم ذات په تېغ زخمي زړه همېش
دخدای اســـم ده ساکرتابـــه مسکورکړي
يک بيني ويک خـــواني به کړي ستاکېش
متنفربه له مخلـــــوق ظاهـــرباطن شي
کع دي ياروي که اشـــــناوي که دي خوېش
نبه بيان دجـــذب عشق ده مـــــومنانو
(مـــلاامير) يې بيان وکــئ[78] خيرانـــدېش

***

په خپل ژوندچي خپل يارنه کړې فـــراموش
خپل ياربـــــوله تابه کاندي زرين پوش
وعـــاشق ته دمعشوق صفت شکــروي
په ظاهـــــره وي آرام باطن پـــه جوش
په خپل عشق دطاعت بارپـــرمعشوق سپک شي
پـــروانه که ددنياپـــه خريدفـــروش
عشق هـــــغه دئ چي پرشرع مـــوافق وي
مخاف له شـــــريعته شيطاني حق فراموش
نه ده چـــامیندلی عشق پــــه کسب جانه
داالباس دهغه چاده چي يې رب کاندي ورپوش
ددیداردي طلبګارعـــاشـــــقان واړه

---

[77] کئ = کړئ
[78] وکئ = وکړئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

همېشه وي سرګـــــــردان ګـــرزي مدهوش
(ملاامیره) که صادق يې پـــــــه طلب کښي
شب وروز د جفاز هــــــــرکړه ته نـــــوش
همېشه بیان دعشق کــــــــړه (ملاامیــره)[79]
په بیان کښي دي ثـــــــواب ده نه شي خموش

***

زمــــــــادزړه خیال تېرېده کاندي ترعرش
ارام نــــــه که ددنیا پـــــرفـــــــاني فرش
ستادعـــــــشق له برکته مستغني شـــــوم
دوه جـــــــهانه راته هیڅ شـــوه لکه قــرش[80]
راځخه هېردهــــرشي خوندشي په دهان کښي
نه پـــــوهېږم چي داتلـــخ ده اوکه تــرش[81]
چي دعشق په اورمي ســـــــوی دل وجان ده
جنګ آســـــان شــو د اورس[82] هـــــم دحبش
ســـــــتادعشق په جامـوهسي مست خماریم
دناکـــــس اوس منت باریـــــــم هم بارکش
رقیبان راتـــــــه ولاړستاپه کــــوڅه کښي
پرورخم مانـــــــوش کــــــړی دی ستابرش
دوي چشماني مي ځلورشـــــــوي ستاپه لوري
منتظردرتـــــــه ولاړیـــــــــم پـــه جنبش
توکل پرخپل خــــــــالق کــړه (ملاامیره)
خپل خـــــــالق بیاله تاکاندي سوال پرسش

***

79 اصل: ... ملاامیره فقیره
80 قرش: دیوي سکې نوم دئ.
81 اصل: .... داتلخ ده که شیرین ده که ترش
82 شاعردلته (اورس = روس) له عامه محاوري سره سم راوړی دئ .

(c) ketabton.com: The Digital Library

دخپل یار طلب کـــــوه تل پـــــه اخلاص
ځان غوټه کـــــړه په دریاب لکه غــواص
عاقبت بـــــه درپیدا کـــــړي ترسرتېره
ته بـــــه شي په دغـــــه درکلان خواص
که دي ســـــرله تنه بېل په غــواصۍ شي
په عقبا بـــــه پیدا کـــــړي دسرقصاص
په طلب کښې دوصال که څـــــوک فنا شي
رب به ور کــــــړي درجــه دخاص الخاص
په تـــــقوا و په اذکار زړه نـــــرم کېږي
پـــــه مثال لکه چي نـــــرم ده رصـــاص[83]
راشــــــه پرېږده دادنیا طلب دیار کـــــړه
ته مسلـــــــــم یي نـــــه ولیدبن عاص
ددنیا مـــــحبت حـــــجاب ده (ملاامیره)
راشه ترکه دادنیا کــــــــــــړه په اخلاص

***

دمعشوق دربار له ځـــــم لـــــرمه عرض
که نـــــقاب له مخه واخـــلي سرعوض
زه عـــــاشق یم منتظر ســـــتاودیدن ته
ستا په دید ستا پـــــه رضالـــــرم غرض
که عـــــطارا ته دیدن کــــــړي زماصنمه
زه خـــــوشحال یـــم که وړیاوي که په قرض
بي له تامي هیڅ مـــــقصود په زړه کښي نشته
پر عـــــاشق باندي طلب دمعشـــوق فرض
عــــــاشقان پــــه هجران سوي دي دلبره
ارام نه کــــــړي یو ســـاعت پرزمین ارض

[83] رصاص: قلعی (یورازفلز).

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه څوک چي توانګر په قناعت شي
زړه يې خلاص شي د دنيا له سخت مرض
دانايانو لره لږ اشاره بس ده[84]
(ملا اميره) جاهلان دي په زړه قبض

***

وخپل يار و ته ژړا ده زما فقط
توکل پرتا ، نه پر بل چاده زما فقط
ښه مي يار ښه يې ديدار ده بې مثاله
ستا ديدار ته ډېره تمنا ده زما فقط
محروم ستا له ديداره هغه څوک دي
چي کافروي دی دښمن ستا ده زما فقط
تل د زړه د يګ په جوش د عشق په اور
ترچشمانو مي خوناب ګاه وبيګاه ده زما فقط
پخته کار عاشقان موج لکه درياب کړي
ځني ورک ځان جهان محبت پرتا ده زما فقط
منصفان که انصاف وکړي په خپل ځان کښي
هيڅ منت به نه پرتا و نه پر ما ده زما فقط
په عالم کښي منت بار شوي (ملا اميره)
د تهمت په پېټي ماته شوي ملا ده زما فقط

***

څو به ګرزمه ژوندی پر دا بساط
طمع نه کړم چي پيدا به کړم نشاط
شيرين عمر په غفلت را بانـدي تېر شو
نه مي وکړه ښه تقوا واحتياط[85]

---

[84] اصل: ... لږ اشاره بس وکافي ده
[85] اصل: ... ښه تقوا وعبادت احتياط

(c) ketabton.com: The Digital Library

دنیا ځـــــای د کــــوچ وبار هیڅ باور نشته
ودانا تـــــــه ده څـــــرګند لکه رباط
زندګي کـــــړه واړه صرف په عبادت کښي
تېربــــــه شي د باد په شـــــان پر پل صراط
هیڅ عـــــــاشق به له رقیبه وېره نه کړای
که له یار ســـــــره يې نــــه وای اختــلاط[86]
داسم ذات په تېره تېغ کـــــــړه زړه دونیمه
(ملا امیره) ډېربـــــه څــــوکـــړې انبساط

***

د عشق بار زمـــــــا په شــــاده سخت غلیظ
راته جـــــوړه تـــــــماشاده بخت غلیظ
عـــــاشقانو ته يې دام دزلـــــــفو ایښی
عاشق بند شـــــــــوتر دابند نشست غلیظ
بدعـــــــمل راته رقیب شو زمـــــاو ځان ته
نیک عمل ده زمـــــاو ځـــان ته تخت غلیظ
دغه تخت مي دباد شـــــاه پـــرتخت بالا ده
وربي نه کـــــړم زمـــــاتخت ته بخت غلیظ
راخخه هېر دیار محبت کـــــړه دوه جـــهانه
همېش سپور د عشق پـــــرآس یم سخت غلیظ
نن تناب د وصـــــــال ټینګ نسه محکـــمه
داتناب ده ډېـــــــر دیــــــار مخت غلیظ
عروه الـــــــــوثقی رب بللی خپل قـــرآن ده
ته عامل شه(ملا امیره) د قـرآن نوشت غلیــظ[87]

***

[86] اصل : ... که له یار سره يې نه وای سرو کار واختلاط
[87] په اصل کي ورته کښلي دي: هرچه درقرآن نوشته شده است ، همه احکام محکم است.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه طامــــع یـــــم دديدارلـــــــرمه طمع
زه بلبل یـــــــــم دګلـــــــــزارلرمه طمع
سیاحـــــــان چي سیاحت پـــرزمین کاندي
زه سیاح یــــــــم دبـــــهارلــــــرمه طمع
جوش خروش دعـــــاشــقانوپه سینه کښي
زه عــــــاشق دفیض انـــــــوارلرمه طمع
چي تشهیراختیاروي هــــغه خامــــان دي
زه پخته دګـــــــمنامیه، دقــــــرارلرمه طمع
نابالـــــــغ فـــــقیران ډېردي ، پیري کاندي
زه بالـــــــغ دښـــــــه رفـــــتارلرمه طمع
په طریقت کښي نابالــــــــــغه ډېرکسان دي
زه بالغ دطریقت یــــــــــــم ددستارلرمه طمع
کمینه بـــــنده دخـــــــــــدای(ملاامیره)فقیره
دتاخـــــــون په وینو ســـورلکه انارلرمه طمع

***

دلاله په شـــــــــــان زمـــــــــــاده دزړه داغ
ســــــــــتادعشق له غـــــــمو ،نه لرم فراغ
دبلبل په شـــــــان طلب کـــــــــوم دګلـــو
که مي ولـــــــــــیدای دیــــــــــاردحسن باغ
که صدف رنګه سینه شــــــــوه دچــــاصافه
په صدف کښي دررونبـــــــان وي لکه چراغ
دحقیقت پـــــــــــــرګلستان بلبلان ګـــــرزي
کله ښـــــــــايي چي ورګډ بــــــه شي تورزاغ
(ملاامیر)غریب دردمنده ســـتاپه عشق کښي
په وصال سرېـ[88] معطــــرکـــــــــړه جان دماغ

[88] سرې = سره يې

(c) ketabton.com: The Digital Library

***

خدای دي نه کاهیخ مسلـــــــم له عشقه صاف
چي له عشقه وي خــــــــالي ، ده بي انصاف
هرمومن ایـــــــــمان راوړی په خپل عشق ده
دکافـروچي عشق نه وحساب نه شوه له اشراف
دجاهــــــــــلو رجـــــوع کله شي وعشق ته
عــــــاشقان دخپل زړګي کانـــدي طواف
له ازله قاســــــم کـــــړی ښــــه قسمت ده
کافـــــــران به په عـــــــذاب مـومن معاف
پرزاهـــــــــدوباندي سپک بارد طـــــاعت ده
سبب داده پـــــــرمحــفوظ يي ده عشق چــاف[89]
هـــــــــغه چاته چي طاعت مرغوب محبوب شي
داهـــــــــمه ده واړه عشق ، وکــــــــړه انصاف
دزاهــــــــدوکفاف قــــــــوت ولایموت دي
پـــــــــه زیادت يي حکــــــــم کبړي داسراف
سرګـــــــــردان اهـــــل دنیادي په طلب کښي
مــــــــوړبه نه شي مګرخــــــاک شوشکم ناف
خــــــــــدای دي صبرقناعت زمــــاروزي کړي
(مـــــــــلاامیره) لـــــــه خپل نفسه کـړه خلاف

***

که صــــــــادق يي له ګناه کـــــــــړه ځان حنیف
په تــــــقواوعبادت کــــــــــــړه نفس ضعیف
دنیکانــــــــــومحبت دځــــــــــان عادت کړه
خــــــــدای دي نه کاندي ګـــــمراه دچاحریف
دجاهـــــــــلو له صحبته بـــــعید ګــــــــرزه
په صحبت بــــــــه دنیکانــــــــــوشي لطیف

89 ښايي چاپ وي ؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

عشق بازي له ميانه واخـــــــــله كه دانايې
په خپل ځــــان كــــړه جامـه دعشق لفيف
پـــــه ويل دمحققانــــــوفـــــهم وكړه
هــــــرگفتن يې تـــــرمـــرجان و در ظريف
هــــــــركامل له خپله ســـوزه تصنيف كړي
ناقابل ده (مـــــلاامير) كــــوي تصنيف

***

ماچي وخــــــوړل ديـــــاردلاس ترياق
راخخه ورکـ شـــــووخت دصبح و داشراق
ستاله حبه ماسيوا شـــوه فـــــــراموشه
بيا پـــــه ياد ديارشيرين دهــــان بــزاق[90]
سرگردان و پاى دوان شوم په عالـــــم كښي
دعشــــق آس مي ځابک وليد تـــــربراق
چي وصـــــال مي ددلبرپه كــــوخه وشو
داخـــــلاص پــــرميدان پاته شومه طاق
له هـــــــغه پس خــوشحالي شوله راپېښه
بيامي وليد ځان جـــــــهان شومــه آفــاق[91]
په ظاهـــــرصورت مشغول يم له عــــــالمه
ذميمه شـــــوله بدل پـــــه نيک اخلاق
(مــــلاامير) ده مــــدرس دعشق په علم
دهـــــــربيت ثواب دې[92] د بــرشي تــرعتاق[93]

***

ســــــتادوصل دگلشن زمــــــا اشتياق

---

[90] بزاق: دخولې ناړو ته وايي. كله كله دخولې په معنا هم كارېږي.
[91] په اصل كې ورته كښلي دي: برهوش آمدم
[92] دې = دي يې
[93] عتاق: دمينځو او مريانو آزادول

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه به وایـــــــم دهجران دلـــــوی فــراق
زه تـــــرسروتــــرمــــال وخپل جـانان ته
خدای دي نه کاندي زمـــا قـــــول په نفاق
په ژړا ســــــره زمـــــابــوتي کاني ژاړي
خــــلاف نه ده دمعشوق عـــــاشق مشتاق
بدعمل زمـــــاحجاب دیارله مـــــخ شو
ورکـــــېده دي دحـــجاب پـه نیک اوراق
د تـــــوحید پـه دریاب غرق شه حجاب نشته
نـــــه وصال بـــــه دي روزي کاندي رزاق
د قسمت بــــرخي وهـــــرچاتــــه رسېږي
منتظرورتـــــــه ولاړدي تـــــول عشــاق
دوه جــــــهان چي له تاهېرشــوه (ملاامیره)
څه پـه کاردئ خـــــراسان ملک دعــــــراق

***

بي جذب الهي به څوک پیدا کـــړي دزړه چاک
هـغه به مجذوب کېږي چي یې رب که سینه پاک
عـــــامل د شریعت شه ته خضوع وانقیاد کړه
تمثیل دامــــــرکاندئ زیاتي نه لرئ هیڅ واک
که فـــــضل درب وشي تابه کـــي[94] شاه شاهان
رتبه دعشق به درشي تابه کي[95] خس وخـــاشاک
هغه (مي) بختورده چي دی تېرترنام وننګ شي
مـحکمه شریعت وي پخپل دین کښي وي چالاک
دعشق مثال غـــمی ده دوه جهانه قیمت نه دئ
فــــرض (یې) پتېده دي چي له تانه شي بېباک

94 کي = کړي
95 کي = کړي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګـــــوره هــــرزارع چي تخم خړنه که په مځکه
حـــــرام باندي خرمن دئ هم ثمروهم خوراک
حـــــال داليا وو ګذ شته وو پـــــــــه داشان و
په درون کښي جوش خـروش ودهيچانه وادراک
خامان هغه کسان دي چي ظاهرجوش وخروش وي
نه وي دی تېرشــــــوی تـــــرنهه سره افلاک
روح دده محبوس وي په ناسوت په ملکوت کښي
ذيقه يې سينه وي غـــــريب ګرزي ګريوان چاک
خپل نفس ورتـــه وايي ترتانشته(هيڅ) ذاکربل
که دی په داغلــط شوتلخ يې کئ شيرين باغ ناک
بسکه (ملاامیره) ځــــه ويل دي ترخوله خبژي
فقيران دزمـــــــــاني دي مبتلا څه ورته شاک

***

مــــــن وعـــــــــن د کتاب ورک دهـــغه چاشي
چي دعشق دودوني[96] بـــرشي تـــرداا ووه سماک
دري ذکره په حديث کښي بيان شوي که خبريې
يومي لساني دويـــــم قلبي دريم روحي ثناک
لســــــــاني مي لقلقه ده قلبي ذکروسوسه ده
روحي مشاهــــــــده ده درسول په قول پاک
فرحت دروحي ډېردئ که پـــــــــوروغی سالک
پـــــــر(ملاامیر) چي راغی همېشه ده فرحناک

***

هـــــــرمريددي خپل شيخ بـــــــولي پيرکامل
تابـــــــه کاندي ومقصود تــــــــه پيروا صل
سست يقين که مــــــــريدي دواصـــــل وکه

96 دودوني=دودونه ئي(لوګي ئي)

(c) ketabton.com: The Digital Library

دی بـــــه پاتـــــه معرا[97] شـــي بې حــاصل
اول شـــــــرط د مـــریدۍ مي خپل یقین ده
که شرط ترک شي مشـــــروط پاته شي عاطل
پــــــرناقص که کامل یقین خـــــوک وکه
ســـــــتا دپاره بـــــه ناقص پیرشي کامل
هـــــرمــریددي وخپل شیخ ته تسلیم کاندي
پــــــه دغـــــه تسلیم بــه شي بالغ عاقل
جـــــماعت وردوظیفه پــــــرځان لازم کــړه
تقوا خـــــوی کــــــړه دګناه نه شي عـامل
دسلـــــوک بیان مي کــــړی پــه پښتودئ
(ملاامیره) فــــرق کـــــوه دحــق باطل

***

راښکاره شـــــوداشــــــنای حسن جمیل
محسنات ددنیا شـــــوه خـــــواروذلیل
ښایستي ددواړو کــــونـــوسرکوزي که
چي یې ولــــــیدزمــــــادیارحسن اصیل
پــــه کامـــل صفت موصوف زمــادلبرده
خــــــوک به نه وکي[98] سیــالي کثیرقلیل
ترچشـــــمانومي خـــــوناب ستاله فراقه
نه پـــــــوهیږم چي قصیرشي که طـــویل
پـــــــه طلب دخپل جـــانان یــم سرګردانه
پرې بې نه ږدم که غـــرق شم پـــــه رودنیل
سرومــــال زمـــــافــدیه ترخپل جانان ده
(ملاامیره) صــــادق شه مـــه کـړه تعطیل

[97] معرا: لوڅ لپړ
[98] وکي = وکړي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا و وصل ته حيران ده زما دل
شين توتي د ګلستان ده زما دل
له فلکه سنګ ريزې راباندي اورې
سرګردانه پر زمين هم پر اسمان ده زما دل[99]
خوب خندا راڅخه ورک د يار په مينه
خو به ژاړي په طلب د خپل جانان ده زما دل
پر عاشق د معشوق کله دلسوزي شي
دلسوزۍ مهربانۍ ته نګران ده زما دل
غم د عشق راڅخه هېر کړه نور غمونه
ستا له غمه سرګردان هم نالان ده زما دل
د ظاهر دښمن که زر توري په لاس وي
هيڅ باک نشته په عذاب له نفس شيطان ده زما دل
بندي کړی دي د هجر په زندان يم
متنفر له اختلاطه د انسان ده زما دل
ځان ملبوس د بې ننګيه په لباس کړه
(ملا اميره) له جهان څخه ترسان ده زما دل

❋❋❋

د ساقي له برکته ملک ګلزار وينم
پر ګلانو د بلبلو چونهار وينم
زه بلبل ستا د ګلشن يم بل ګلشن څه کوم
خزان نشته ستا ګلشن همېش بهار وينم
هر ګلشن لره خزان شته له فلکه
په امان زه ستا ګلشن له هر اضرار وينم
عاشقان مي بلبلان د يار د باغ دي
ساکنان (مي) عاشقان زاغان فرار وينم

99 تر دي نيم بيتي وروسته دوهم نيم بيتي څلور څپې زيات دئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نـــــوشته مي پـــــرمحفوظ دفتردعشق ده
تسلسل دعـــــاشـــــقانوواړپه واړوینم
مـــومنانو مـــومني پـــه عشق پیداکړه
پـــــه عقبایي لــــویه ګټه دديداروينم
له دیـــــدارخخه مـــحروم تول کافران دي
عــــشق یې نشته دوی مـــقهوره دقهاروینم
بــــه شیرین بیان دعـــشق ده (ملاامیره)
راشـــه وخت کـــــوتاه دئ اوس تلواروينم

***

خــــدای راکـــــړی پاکیزه دین داسلام
دغـــــه رحـــم درحمان ده لـــوی انعام
جـــــماعت مي طـــریقه دپاک رسول ده
خبردارشــــــه لــــمونځ ونه کـړې بې امام
تارکان دجــــــماعت بـــــه شـــرمنده وي
پـــــه عقبابـــــه مختورن وي هـــم بدنام
تل درود واســــــــتغفارواپــــــه په ژبه
شفاعت بـــــه دي روزي شي دنبي خيرالانام
تـــــوکل تـــــقواهمېش پرځان لازم کـړه
دښمن بند کـــــــړه دخضوع پـــه محکم دام
بیامنقاددخپل پادشـــــاه شـــــه که داناېي
محکومي تـــــه همېشه کـــــــړه دحکام
(ملاامیر) غریب دوعاګـــــوی دهـــرمومن ده
خصوصاً دخپل پادشـــاه هـــــــرصبح وشام

***

دیاردیدلـــــــره ورځـــــــم بې پـــروبال یم
له دیدنه یې شــــــــرمېږم بې جــــــمال یم

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه غلام یم بېکاره دیار په کار کښي
کم همته بد هنره بد خصال یم
بندګي دي قبلوم پردوه چشمانو
یاره ته مي کړه قبول زه ډېر ملال یم
رقیبانو سرګردان کړم په عالم کښي
ستادربار له درځم بند په جنجال یم
درقیب له همراهۍ مي سل توبې دي
نادیده یارمین کړی پرشین خال یم
کیمیاګر(دي) دکیمیا په طلب ګرزي
دیاروصل زما کیمیا په قیل وقال یم
عاشقان کیمیاګران طلب دیار کړي
که غافل شوم له طلبه بدفعال یم
دتغیرتبدیل لارنشته زما ویارته
په طلب یې دوصلت ودوصال یم
حیرانېږمه وځان(ته) وجهان ته
ولي ورک ځان وجهان شوبي کمال یم
زه منکر له بندګۍ دنفس شیطان یمه
(ملاامیرمحمد)بنده دذوالجلال یم

***

په ظاهرغریب ملاباطن ملنګ یم
په اسم ذات سره خوشبویه ترلونګ یم
لوی اقلیم دمومن زړه ده بې پایانه
وربي[100] نه کړم له غمازسره په جنګ یم
که لنبکرددښمن ډېرده هیڅ باک نشته
پنځه غشي مي په لاس ناست پرپلنګ یم

[100] وربي = وربه يي

(c) ketabton.com: The Digital Library

پنځه غشي مي پنځه فـــــــــرض لمونځونه
که ماتېنګ کـــــــړه زه ولاړ د یار پـــرننګ یم
د یار ننګ مي جــــــــماعت د پاک رسول ده
مومنان بـــي[101] تېنګـــــــوو زه ناصح لنګ یم
پاک مسجد مي ده پالنګ مـوړ باندي ناست یو
پري بې نه ړدم که هــرڅو په صورت ځورنګ یم
که وصــــــلت له یاره غـــــواړي لاړ دغـــه ده
که مي تېنګه کــــــــړه د لارباد شاه اورنګ یم
افضل کړی خدای زمـــــــوړ دین ترکل ادیانو
که عامـل د شریعت شـــــوم زه خوشرنګ یم
ستاد عشق له زخـــــمه سور لکه ســـورګل یم
عاشقان دي واړه ســــــره ، نه چي زه رنګ یم
د وصـــــــال طلب لازم پـــرمـــــــاغریب ده
د هجران په اوردي سوی خـــــــــوارپتنګ یم
هـــــــمراهي د بې دینانـــــــو په کارنـــه ده
بــــــهتر دا چي له بې دینو څخه پـــرڅنګ یم
که رویت مي پــــــه نصیب ستاله جـــمال شي
ځوړند ســــــــربه همېشه لکـــه متنګ[102] یــم
د سراج الملت والدین بنـــــــه دبدبـــــــه ده
(ملاامیر) دده دوعـــــــاګــــوی نه د پرنګ یم

***

کباب کـــــــــړی دئ زمــــــازړه اورد هجران
دغـــــــــه اورهــــــجران د یارغواړم تاوان
په عــــــــوض کښي وصال غـــــواړمه جانانه

---

[101] بي = به يي
[102] متنګ : کمند ته وايي (ظفراللغات) او کمند دلومي په معنا دلته له بیت سره سرلګوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که وصـــــال مـــــعاوضه شي نشته زيان
معشوقه له عـــــاشقانو حجاب نـــه شي
داادب ده دعـــــاشق معشوق تـــــرمیان
که عاشق لــــره ســـل روح دځان پیدا شي
همګي به کي[103] فــــــديه تـــرخپل جانان
پــــه دنیاکښي يې بل حب ومقصودنه وي
کل مقصــــــودیې وي دلـــبر، ژاړي حيران
هغه ځوک چي پــــه نظردمعشوق نیک شي
بیایې ســـــپورکاندي دعشق پرآس دوان
ددنـــــیانـــام ننګ واړه ځني هېرشي
پروانه کــــړي ددنیاپه ســـــودوزيان
کل هـــمت يې وي مصروف دیارپه حب کښي
بل حب نه کــــړي صادقان دي عـــاشقان
پــــه بيان دعشق شيرين مي روح وجان شو
(ملاامیره) درپاشــــه پــــرسپین میدان

***

ستاله غــــــمه راتــــه اوردئ کل زمین
بې مثال ده زمــــادلبرمـــــخ يې رنګین
محبت زمــــاوســــــیله ده ووصال ته
رقیبانـــــوراته کـــــــړی دئ کمین
بل اسباب دعـــــاشق نشته بې له عـــشقه
دعشق اوربـــه وســــوځي رقیب لعين
بې تکلیفه هیڅ قـــــاصدمقصودنه مومي
سرګـــــردان دي قاصدان په زړه غمګين
اومي غــوښي چي په دیګ کښي جوش ونه که

103 کي = کړي

(c) ketabton.com: The Digital Library

وبې نه خـــــــوري که غني وي که مسکین
چې پخته د عشق پـــه اورکښې عاشق نه شي
حـــساب نـــــه ده پـــــه رتبه د کاملین
د خامـــــانو خامکاري ســــوزو ګدازه ده
تل بـــــه ژاړي دی بـــعید وي له تمکین
په بیان د (ملا امیر) هــــغه پــــوهېږي
چې ســـالک وي پخته کار زړه یې وي سپین

***

پـــــه تناب د زلـــــفو بند یـــــم د جانان
نـــه خلاصېږم که ښند مــــه دوه جـــهان
هیڅ مې وېره لـــه رقیبه غـــــمازنه شي
پـــــرځـــــان وینمه پیره د تـــورزلفان
شش طـــــرفه فیوضات د جـــانان اوري
خـــــالي نه ده هیڅ آفـــــاق زمین اسمان
عـــاشقان همېش په غم کښې خوشحالي که
وصال غـــــواړي پروا ، نه کـــړي په هجران
که نن ګـــــوري تورو سپین دیار په خط کې
ته عامــــل شه همېشه ګـــــرزه ترسان
نـــــه حسب نـــــه به نسب د چا په کار شي
چې حـــاضر شي د محشر په لـــوی میدان
خوشـــــحالي د نیک عـــــمل ده و نیکانو
بد عــــمل بـــــه غمګیني شي د عصیان
که رضا د جـــــانان غـــــواړي رضا پرېږده
که جانان له تا رضا شو خه په کار حورو غلمـــان[104]
د رضـــــا دي طلبګار زه خــــوار بنده یم

---

[104] دا نیم بیتی ترنورو ښلو رخپې اوږد دئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(ملاامیر) ده ګناهــــکارغـــــواړي غفران

***

چي خالق تخلیق وکـــئ[105] زمــــــادژوندون
بیاعاشق یې پرځـــــان کـــړم راغی بېلتون
په خپل عشق ســــــره طالب زه دوصال شوم
شب وروزیم سرګـــــــــــردان په جګرخون
نه پوهېږم زمــــــاپه باب قلـــم څه کښلي
چي یوغــــــم وي نوشته که پـــــه زرګون
که مي ورکه خــــــوب خنداشوه ستاله حبه
پـــــــه کارنـــــه دي ددنیاډېرنعمتون
نـــــورغــــــمونه راخخه هېردیارغموکړه
یارنیولی دئ له مــــــخ ســــــل حجابون
محـــــــرمات شبهناک شـــــوه سل حجابه
له مذکـــــوره تقـــــوا کانـــدي صالحون
په نصیب دعــــــاشقانـــــــوعجزونیازده
دیارحب دعــــــاشقانــــــــوده ژوندون
تل مشغول دیارپـــــــه وصل صادقـــان دي
سمندرغـــــــــوندي ساکـن اوریې مسکون
تـــــمام صورت مي ستادعشق په اورکباب شو
(ملاامیره) تالـــــــه اوردعــــــشق صابون

***

معشوقـــــــان دعـــــــاشقانــــوقاتلان
بي تقصیره ځني یـــــــوسي دل وجــــــان
په عالم کښي سرګــــــردان ګرزي ګریان وي
بیایې قـــــوت وي دزړه وینه دخپل ځــــان

---

[105] وکئ = وکړئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځني ورک صبروسکـــــــون ديارپــــــه مينه
همېشه يې اوښـــــــکي ځي تــردوه چشمان
بې غمي شي پـــــــرحـــــــرامه په دنياکښې
دفـــــــراق اوښکوترځــــــــان وګـــرېوان
دوه جـــــــهانه ځني هېرشي بې دلـــــــبره
سرومـــــــال کــــــــړي صدقه ترخپل جانان
پــــه کـــــــوځه دياروړلاړېې نام وننګ وي
مــــــــرتبه يې وي بلنده تـــــــــراســـمان
پــــــه اول کښې محبت بياګـــــــــمنامي ده
(ملاامیره) ګـــــمنام شـــــــه که يې پوهان

***

له هـــــــجرانه همېش ژاړم پـــــــــه نارو
دياردېدپرمــــــــاشيرين ،تـــــرقندمسرو
درقيب پــــــــه محبوسۍ بـــــه هيڅ بندنه شم
زه محبوس يـــــــــــم دخپل يارپــــــه زولنو
چي يې تـــــــوري زلفي بيا پـــرمخ خپري کړي
عــــــــاشقان سينه ســــــوزان په اندېښنو
رقيبان يې راتــــــه کښېنول پــــه څنګ کښې
اوس مي ولي پـــــــه تکـــــړو[106] پــــه سنګ ريزو
بـــــــــدبختي درقيب داوه لـــــــــه اوله
چي يې ذات دده پيداکــــــــړلـــــــه اورو
بيايې وکــــــــړتکبرپـــــــــــه سجده کښې
پــه کارنــــــــه شـــــــــوعبادت دډېرکلو
رقيبان مي دښـــــــــمنان دپاک ايــــمان دي
(ملاامیرمحمده) ځــــــــغله پــــــــه ګامو

---

[106] کټ مټ وليکل سو

(c) ketabton.com: The Digital Library

***

خال دي ایښی دئ پـــــه میان کښي دابرو
نن مجنون غوندي عـــــــذاب کړمه لیلو
ودربار تــــه دي ملنګ پـــردوهه ناست یم
ولاړبه نه شـــــم مګر دیدرا کــړې خیالو
منتظر دي د دیــــدن لکه بلبل یـــــــم
څو به ګــــــزمه محرو مـــــــه له کتو
یاره جــــوره شکوفه پـــه زمستان کړه
او که نه وي جان د مـــــــاغ مي کړه خوشبو
جــــدایي دیار تر خــــه وصال شیرین ده
که یــــــوځله وصــــال کاندي نن پېرزو
عـــــاشقان دي شهـــبازان دیار په مینه
سرګـــــردان دي پرزمین پرلـــــویو غرو
ربه روی ســـتاد دوستانـــــــومي دروړی
عـــــاشقان کـــړه منور پــــه انوارو
ستاد عـــــــفو مقام پټ له هـــــره چاده
(ملا امیره) عــــفوغـــــواړه پــه زارو[107]

***

زمــــــــاپه زړه یار د عـــشق اورولګـــاوو[108]
بیا یې روح راخخه یووړغــــــم یې نورولګاوو
خـــــوشحالي دزندګۍ راپوري غـــــم شوه
غم یې د روند ده هجران زور پـــــرما پورولګاوو
دنفس باغ مي ســــــــتاد عشق په اورایره شو

---

[107] په مقطع کي لږ څه تصرف سوی دئ. په اصل کي داسي وه:
ستاد عفو مقام پټ له هره چاده زما دلبره
ملا امیره عفو غـــواړه په جړاو په زارو

[108] شاعر (ولګاوو) دخپلي لهجې سره سم کښلی دئ او سنی لیکدود یې (ولګاوه) دئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یک بینیٔ یکجهتیٔ بیا پرمازروولګاوو
مجوف زړګی مي ډک پـه سل فکرو و
دتوحید په نورشوډک عجب يې شورولګاوو
رقیبان حیران ولاړ زماوحال ته
دتوحیدنورمي پیره په رقیب اورولګاوو
دمعشوق پـه طلب ستړي عاشقان ده
(ملاامیر) مي په طلب سرپخپل ګورولګاوو

***

راشئ مومنانو دخپل رب ثناګويي کوو
محکمه پرخپل دین شوو بادشاه ته دوعاګويي کوو
راغلي اروسان دي دوی وموږوته حیران دي[109]
غیرت ددین به وکړو موږبه هم پهلواني کوو
حیات دي زموږبادشاه وي کل اسباب برابروینم
قتل به کفارکړو موږپردوی شمشیربازي کوو
پرخلافت دچاریاردي محکم زموږبادشاه وي
مغلوب دي کافران شي چي پردوی موږغالبي کوو
بدبخته کافران دي نااميده له قرآن دي
فتح به خدای راکړي دقرآن موږپیروي کوو
انګریزکه اروسان دي زموږجنګ څخه ترسان دي
مومنان تول شیران دي اوس پردوی به چابکي کوو
ترسان مي اروسان دي دلاوره مومنان دي
غازیان منتظران دي موږدوی ته کارسازي کوو

109 دامیرحبیب الله خان په وخت کي افغانستان ته دروسانودراتګ خبره له تاریخي مدارکو سره نه خېژي. دشاعرمرادبه یاپه سیمه کي دبلشویکي نفوذ دخپرېدوخطروي اودی به يې دروس دتجاوزپه نامه تعبیروي اویابه نوپردرقدباندي دروسانوپوځي تېري ته اشاره وي. دغه واقعه دغازي امان الله خان د پاچهیٔ په اووم کال پېښه سوې ده (۲۷ قوس ۱۳۰۴ ش) اوپه دې ډول نوتردغه کاله پوري دشاعرژوندهم یقیني کېدلای سي ؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

کـــــفارکه هرخوږ پردي د دین عقل یې هېردئ
بې جنگه بې نـه پرېږدو د خپل دین مورچغاوري کوو
قـــاتلان که مقتولان شوکه پاته پرمیدان شو
سودمنده مومنان دي (ملاامیره) موعظې کوو

***

تــــــریوسف ډېرښایسته زمــــــورپیغمبرو
ستاره ورته عـــاجـــــزشمس و قـــــمرو
غلبه دنـــــوریې تېره تــــــهــــــرچاوه
په خــــــوبانوکښې ځرگندلکه زیرلـــمرو
دوحدت له باغـــــــه درخته رانبکاره شوه
نه یې مـــــــثل پــــــرزمین لکه نښترو
دکــــــمال پــــــه مېوه پره دغه درخته
مـــــومنانومې نوش کــــــړئ نبه ثمرو
شاکـــــــران ددې مېوې بـــه ســربلندوي
تورزاغـــــان له دې مېوې څخه کــورکرو
مومنان دي خدای غـــافل په دین کښې نه کړي
غـــــافلان لـــــه خپله دینه گاوخـــرو
دطاعــــت بارچې باباآدم پــــــه شــــاکړ
مــــــومنان بې[110] قبلــــوي بارد پـــدرو
مــــــومني ده نیکنامي دعـــــقباگټه
مــــومنانوتېنگه کــــــــړه که مې ضررو
دنبي پــــــــردین ثابت شـــــــه (ملاامیره)
سپی رقیب ثابته نه شـــــولـــــوی خطرو

***

ته آئینه دشـــــــــــرع نســـه[111] وخپل مخ تــه[112]

---

[110] بې = به یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا عیبونه به ښکاره شي ته نیکبخته که بدبخته
ښه طاعت وبندګي د پاک الله کړه
له ریا څخه ځان ساته ،نفس بدبخته
سره اورونه دي په لاس د دښمنانو
ستا طاعت وسره مال سوځي یک لخته
ستا په ښهرکښي ښه کوته په دولت[113] ډکه
بېغم نه شي دښمن ستا ده په زړه سخته
که ولاړ په ځپل کوته وي ترسهاره
اوس بادشاه یې ګویا ناست یې پر خپل تخته
د تقوا تېغ په لاس و نیسه محکمه
دړ ایله به کي[114] دښمن ستا تخت و بخته
سرګردانه له خپل نفسه ډېر عالم ده
(ملا امیره) جهادي شه مې پرېږده ګرم و یخ ته

***

د دنیا که جستجوی پر دا جهان که[115]
که خدای هېروي آخرت لره تاوان که
پر جهان باندي ژړا د یار له حبه
دا ژړا د محبت د خدای دوستان که
چي د عشق په تېغ یې غوڅ د زړګي سرشي
د فراق په او ښکو تر ځان وګرېوان که
د صادق عاشق ژړا ده په خپل ځان کښي
که مخلوق ته شي ظاهر د ځان نقصان که

---

111 نسه = نیسه
112 دا غزل په اصل کي د(ت) په ردیف کي. ما د(هـ) ردیف ته رانقل کړه.
113 دولت دلته د دنیا په معنا راغلی دئ.
114 کي = کړي
115 که = کا

(c) ketabton.com: The Digital Library

دین دنیا ســــــــره ضدین(دي) هیخ شک نشته
په یوه ځـــــــــــای اوراوبــــــــه کله مکان که
دادنیاکه پخپل فکـــــــــــــــرگلستان کــــړي
عاقبت به یې خــــــــراب دمــــــــرگ خزان که
منزه دئ عشق دنفس له خـــــــــــــوی خصلته
دامشکل ده چي دیده ځــــــوک بې چشمان که
جاهـــــــــلانــــــــوپه دنیادین بدل کــــړی
ددنیاهــــــــــبربده نــــــــــه که دین نسیان که
که داناییې پـــــــــــرخپل سرنیسه لاســــــونه
وجاهـــــــــل ته نصیحت ډېرعـــــــــالمان که
ناصحـــــــــان که نصیحت ددین بیان کــــړي
(ملاامیر) بـــــــــــــه یې قبول پردل وجان که

❋❋❋

محبت دخــــــــــــــدای دوستان بې خدای نه که
په یوه زړه کښې بــــــــــه دوه محبت ځای نه که
په ظاهـــــــــــــروي له عـــــــــالم باطن له حقه
مشاهـــــــــــده یې له خـــــــــــدایه بل رای نه که
چي توانگـــــــــــــرد قناعت په خـــــــــزانه شي
هیخ گـــــــــذربه دغنیانوپه ســـــــــــرای نه که
احتیاجي بې خــــــــــــــپله ربه دبل نـــــــــــه که
روح وجــــــــــــــان به بې له خدایه فدای نه که
عــــــــــــاشقان دي طالبان دیاردوصــــــــــــل
که واصل شي ومعشوق تـــــــــــه وای وای نه که
په کـــــــــــوخه کښې دمعشوق حیران ولاړوي
خوښ خـــــــرم وي په حیرت کښې هم تلای نه که
حال وقــــــــــــــال دي موافق شه (ملاامیره)

(c) ketabton.com: The Digital Library

سالکان دي خـــــدای خودبین خودنمای نه که

***

جـــــــام دمی پیاپی نوش کړه ما په ذوقونه
زړه مي سوری لکه نی پـــــــه نغمو اوازونه
یارزمــــــــابي وفا پـــــــه جفادئ عــالمه
نقصان کل زمـــــــاخپل دګـــــــناه دریابونه
یارمي ګل زه بلبل پـــــــه ژړاپسي مـــــرمه
دبلبل سینه تل تـــــــــرختلي خـــــــــارونه
دلبري دلـــــــــجويي رهبري دي غـــــــواړمه
که ماخلاص په اخلاص کـــــړې دغم له بارونه
مـــــــاغريب کـــــــړه بعيدله شيطانه شديد
بدلــــــــوي سودايي پـــــــــه دنياجنتونه
مامريد کـــــــــــړه قـــــريب دګلشن عندليب
ستاحبيب ســــــــتامجيب پرښندم سرمالونه
ښه جلال ښه جـــــــمال شين دي خال ده صنمه
پـــــــه ظهوردي خــــــراب دکفارو ملکونه
ستانظرشـــــــــــوخنجرپــــه مجروح مي ځګر
سپين دي غــــــاښ وانوارپه روښان اسمانونه
ستاصــــــــــــديق ستارفيق ترهــــــــمه وشفيق
يارغـــــــــــاردســـــــــرداردهجرت په مزلونه
پتهولــــــــــو خــــــــوبان افضلين مي جانـــــان[116]
بهــــــــتري مهـــــــــــتري پــــــه آيات حديثونه
ستاابلــــــــــق ترفــــــــــرق وتبرشوی مطلق
نازبردار ، رازکـــــــــــــــــــردارترجمله حجابونه

[116] دانیم بیتی په لږتصرف رانقل سوی دئ. په اصل کي داسي و :
پتولوخوبان پرماګران افضلین مي جانان

(c) ketabton.com: The Digital Library

دابیان شوعیان د(امیر) په زبان
خوش لسان درفشان دجانان صفتونه

***

دعشق اورمي پرزړګي وکړه پوښتنه
زما پرحال په چابکي وکړه پوښتنه
شپېړداغونه عشق راکړي پرسینه دي
دازخمونه دمرګي وکړه پوښتنه
ورنځورته که دوادډیدن ورکړې
زمادواده پرهېزي وکړه پوښتنه
بیکاره غلام دیاریم ورته ژارم
نن دغلام پربېکاري وکړه پوښتنه
هیڅ حاجت زما په کاروخدمت نشته
زماژړایارخوښوي وکړه پوښتنه
درقیب دلاسه ډېرپه زړه غمجن یم
نن زما پرغمګیني وکړه پوښتنه
عشق جهازشوګډ یې کړم په محبت کښې
ته مهربان شه پرغرقي وکړه پوښتنه
(ملاامیر) په سپینه ږیره تل ژړاکړي
راشه زما پرغریبي وکړه پوښتنه

***

الماسي خنجرپه لاس زمادلبرده
عاشقان په قتلوي دایې هنرده
چي په برخه یې خواري دسوزګدازشي
خودبه ژاړي چي زخمي یې دزړه سرده
هغه څوک چي وي ببغم دیارله فکره
سړی نه ده په مثال دګاوخرده

(c) ketabton.com: The Digital Library

د محبت پــــــه اوريې ســـــــوی پــه کلونو
چې وصـــــــــال را بانـــدې راغی نن اختر ده
غـــــــلامي مي په اخــــــلاص د کامل وکړه
اوس ماذون شوم د کامــــــــــل هسې نظر ده
و خــــــادم ته د مـــــــــخدوم فيض رسيږي
هيڅ شک نشته د رســــــــــول د خولې خبر ده
عــــــاشقان (يې) وديدن ته هـــــــوسيږي
ځني پاتــــــــه نام وننګ وســـــيم وزر ده
صادقان ديار پــــــــه مينه هـــــغه ځوک دي
چې پــــــــه لاس (يې) همېشه د عشق دفتر ده
عــــــامـــــــلان د شريعت مي فايضين دي
پاک الله ځني راضي هـــــــــــــم پيغمبر ده
عـــــاشقان ترسرو مــــــــال وبار ته تېر دي
چې ليدلی يې جانــــــــان پــــه خپل بصر ده
ديار ميني تور کــــــــــودی کړم په جهان کښې
خاکساري مي جــــــــــوړه کړې پر خپل سر ده
ګـــــمنامي لـــــــويه رتبه ده (ملا اميـــره)[117]
اختلاط د زمــــــــاني ډېر شـــــــــور و شر ده

***

که وصال د اشنای غـــــــــواړې روڅ د غه ده
بيا خه نه شي د مـــــــــــــــرګي سخته ناره ده
نن دي وارده چې راکب پـــــــرخپل مرکب يې
له مــــــــــــرکبه که شيوه شوې توره شپه ده
په تياره کښې خــــــوک رسيږي و مقصود ته ؟
لــــــــوی مثال د ځ نيکي و اخله لار بنکاره ده

---

[117] اصل: ګمنامي لويه رتبه ده ملا اميره فقيره.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کـــــــمبختان مي غـــــــافلان د یارله ذکره
لـــــــــغزیده وي وخپل نفس تــه مسخره ده
پـــــــرهــــــــمت د زاهـــــــد انو آفرین شه
نفس شیطان يې پــــــــه عــذاب بنه تماشه ده
پیروي د پاک قــــــــرآن مــــــو په نصیب کړې
چي همېش زمورېپه خـــــــــوله ورد و ظیفه ده
په نصیب مــــــــــو شفاعت د پاک رسول کړې
پاک سبحان بې کي[118] خــوشحال کـړې وعده ده
له دې خپلي بـــــــــدبختۍ شخه په عذاب یم
ګیله نشته پرهـــــــــرچـــــــــامي توره شپه ده
هــــــــــرعــــــــاشق شیرین ګفتن شیرین زبانه
(ملا امیر) مي درپاشي ډکـــــې[119] ســــــــینه ده

***

هغه څوک چي صادقـــــــــــان وي ستا په مینه
محبت بـــې[120] هـــــمېشه پــــــــرخپل یار وینه
اول حــــــــــال د سالک دادئ اې دروېـــــــــشه
چي پـــــــــــه حب کي د خپل شیخ به فناه شینه
حقیقت د حب يې هلته ظـــــاهــــــــــــــــرېږي
چي د پاک رســـــــــول په شـــــرعه عمل وینه
دویم حـــــــــــال د صادق داده په محبت کښي
چي د پاک نبي پـــــــــه حب کښي فـــــناوینه
دریم حـــــــــال فنافی الله بـــــــولي طالبه
بې له یاره مـــــــــاســــــــــوا کل ترک وهینه

118 بې کي = به يې کړې
119 ډکې = ډکه یې
120 بې = به يې

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه عشق نه دئ بل خــــــه دئ دروغ وايي
چي خالي به له دي دروحبوخـــــــوک وينه
هـــــــرچي لاردشـريعت يې وي پرې ايښي
رهــــــــبردده شيطان اورتـــي[121] ځکـــوينه
که باوردي پـــــــه آيات و حــــديث کيږي
ملحدي پـــــه طـــــريقت کښي ډېره وينه
هـــــغه څوک چي مستقيم پـرشريعت شوه
پــــــه سپين مـــــخ به آخرت لـره ورځينه
خــــــدايه عشق مي برابرپرشـــريعت کړې
چي مـــــــقام دمـــوحدی مي روزي شينه
(ملاامير) غــــــريب صادق کړې ستاپه مينه
امان راکــــــــــــړي په توحيد کښي له لعينه

***

ستادهجران په اوروسـوی ارامي غواړمــه[122]
زړه مي زخمي داستاله لاســـه دوايي غواړمه
دوامي وصل دجانـــــــان ګنج نوري غواړمه
زه خوارمسکين يـم بي تسکين زه دلجويي غواړمه
ستادمحبت پـــه درياب غرق صدف دري غواړمه
زه غواص تېر(يم) تـرخپل سر اجرت قوي غواړمه
له دواړو کـــــــونويم ببغم روښندلي غواړمه
له پخته ګانـومي حساب کړې ګمنامي غواړمه
سيروسلــوک راباندي تېرشومقبولي غواړمه
نفس وشيطان مي دښمنان ستامــهرباني غواړمه
زمـــــامشرب دنقشبند پيرمجددي غواړمه

---

121 اورتي = اورته يې

122 دي غزل ته پرسرکښلي دي: مناجات فقيرملاامیرمحمد

(c) ketabton.com: The Digital Library

تاچندبه ســــــــوزیمه نورمحمدي غواړمه
درعشق تــوسوختیم دروصلت رهنمایي غواړمه
عـمرم عبث ګذشت درطاعت عمرثاني غواړمه
پیرمي اولاددعـــــــمریارپیرقریشي غواړمه
(ملاامیر)خواریږ دامنګیرزي[123] غـلامي غواړمه

***

په خــــــوبانـــــوکښي کلانه راشه راشه
زمــــــــادزړه محبه ګـــــــرانه راشه راشه
پیروي دي قبلـــــــوم پــــــردووچشمانو
ته یې نورزمــــــــــــادچشمانه راشه راشه
زمادپیرنــــــــــوربه رهبرشي ستا ترنوره
ستانوربه شي رهبره تــرسبحانه راشه راشــه[124]
(دا)ستانــــــــورده وسیله زمــاووصال ته
تــــــه همېش پــــــرخپل رب ګرانه راشه
مــــــحبت دیارافضل تـــــردوه جــــهانه
ته یې زمـــــــادزړه ارمـــــــانه راشه راشه
په کامل صفت موصوف تـــــــرکل عالم یې
باطن نــــــورظاهـــــــرانسانه راشه راشه
ستاامت هــــــمیشه فـــــــخرپه تاکاندي
تــــــه ســــــرداریې دنبیانه راشه راشه
ډېردي قــــــــدرهــم حرمت پرخپل خالق ده
کامـــــــــل میره دخــــــوبانه راشه راشه
کمینه امتي ســــــــتایم پاک رســــــوله
زه (امیرمحمد) ســــــتادغلامانه راشه راشه

[123] زي = زه یې
[124] دغه بیت درې ځلې زیات دئ. (هوتک)

(c) ketabton.com: The Digital Library

***

عشق ســــــرسري نه ده چي له سره دي بدرشي
محبت عـــارضي نه ده چي له زړه څخه بدرشي
بيان دعشق کـــــومه وسالک ته يې ښیمه
مشتق لـــه عشقیه دئ چي پیچان[125] پربل شجرشي
عشقیه مي هـــغه شی ده چي غالب شي پرګیاه
ذات دګیاه ورک شي عشقیه مي پـــراظهرشي
مثال دمومن داده که انصاف لـــــري منصفه
که عشق باندي غالب شي ترګیاه (يې) حال بترشي
عشق ده په دوه قسمه ته يې زده کړه اې سالکه
يومي رحـــماني بل شیطاني که دي باورشي
شیطاني هغه ته وايي چي نقصان دشریعت وي
ناري تجلي ويني پــــه غلط مي ګاووخرشي
رحماني هــغه ته وايي چي پرشرع مستقیم وي
شـــــوارق به دانوارفیوضات باندي مطرشي
تمیزددې دووګـــران دئ دخطرځاى يې دغه ده
سالـــم به ترتېربري هغه څوک چي بختورشي
زه (ملاامیر) فقیریم په بیتوکـــــــړم بیانونه
محتاج زه دوعــــایم که پرماد خداى نظرشي

***

بدبخته زمانه شــــــوه له طاعته غافلان دي
ودين ته يې شاکــــړې په دنیاپسي روان دي
بیدارشئ مومنانــــــولوى سفرلرئ په مخه
نکیرمنکربه درشي ســوال جواب يې په ایمان دي
کامل که دي ایـــمان وهیڅ دي وبره خطرنشته

---

[125] عشق پیچان یوراز ګیاه ده، چي پرنوروګلانوراتاوېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

راووزه ونیکی تــه بدعمل دي دځان زیان دي
فهم وکه (اې) مــــــومنه عاقبت دادنیا پاته
محصل دهــرچامرګ دئ ځني پاته یتیمان دي
سپین زږه دي توربږي ګناهـــــونه دي ډېرېږي
صیقل (یې) اسم ذات ده شـریعت که پرراوړاندي
پنځه روځي ژوندون دئ عــــاقبت به روانېږو
ژاړه (ملا امیره) نــفس شیطان دي دښمنان دي

***

یوه درخته یې نهال کـــــړه په قدرت کښــــي[126]
څلورښاخ (یې) وریپدا کــــــړه په زینت کښي
هر(یو) ښاخ له ګوناګـــــــون مېوي څخه پرده
زاغــان ځني محروم بلبلان ګډ په وصلت کښي
بلبلان چي همېشه پـــــرګل مین ملامت نه دي
معطریې دل وجـــــــــان په حقیقت کښي
چي بلبل غـــــــــوندي صادق په مینه نه شي
دامشکل ده چي به ګــــډ شي په جنت کښي
ســــــاکنان دهغي درختي هـــغه څوک دي
چي ترسروترمـــــــــال تېرشي په محبت کښي
مـــــــــــثال ددرختي ذات دپاک حبیب ده
چایاران یې څلـــــــــورښاخه په قربت کښي
بلبلان مي عـــــــاشقان دخدای دوستان دي
رب ورکړي خـــــــوشحالي په آخرت کښي
زاغان مي کافـــــــــــران منکرالحق دي
محرومي شــــــــوله وریښنه په خلقت کښي
پـــــه اول کښي مي ابیات مـــــغلق ویلي

---

[126] داغزل په اصل کي د(ښ) په ردیف کي وه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په آخريې معنی ګـــــوره په وضحت[127] کښېـــي
ربه ســـرومال قـــــربان زمـــاترنبي کړي
(ملاامیر)غریب غــــــلام تل په خدمت کښېي
عـــــاشقان دیارجـــــفاپروفـــابولي
(ملاامیر) فقیرمغموم ده پـــــه هجرت کښېي

***

دخپل اشـــــــــنای دیدن له تلمه په تلوار...
زه خبرنـــــــه وم چي پـــه مخه رقیبان راځي
دیاردغم ګـــــردوغبارزمـــــاپرځان راځي
دیارله عشقه مي خـــوناب نن ترچشمان راځي
(را) میسربه وصــــــــال نه شي بې ژړاعالمه
دفـــــراق اوښکي مي بهېږي پرګریوان راځي
دادنیاکه هـــــمګي ګل وګلــــــــزارشي
عــــــاقبت به شي فنادمـــرګ خزان راځي
څه دغم ژوندون یې زمــــــاپه قسمت راکړ
بې له یاره دعشق دودمي تـــــــردهان راځي
زماپه اوښکـــــــــوهیڅ اثرپرجانان نه شي
زمــــــاپرحــال نن په ژړازمین اسمان راځي
سرګـــــــردان وپایدوان پـــــردادنیایمه
ترک به نه کړم ستاطلب که هــــرڅوزیان راځي
دجنت تـــــــرګلــــو زیاتي تـــــماشه ده
چي مستغرق شـــم دیارفیض لکه باران راځي
که وفانه کـــــړي نن دژوندرمــــــق باقي ده
اوکه نه وي (ملاامیر) غـــــریب ګریان راځي

***

[127] وضحت = وضاحت ، ځرګندتیا

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستاجـــــــفاده همېشه مـــــــــــاژړوي
رقیبان پـــــــه نصیحت مـــــــاخندوي
زه حیران یـــــــم چي ژړاکـــــړم که خنداکړم
نه پـــــوهېږم چي یارزمـــــــا څه خوښوي
دجـــــــرس له حــــاله حال زمامعلوم شو
تــــــرخندازمـــــــــاژړایــــــــارقبلوي
دادنیادژړاځــــــــای چي ببغــــــم نه شي
ستاژړالــــــــــره اجـــــرت یاردرکــوي
داجــــــــرت حساب مي خپلــــه زندګي ده
عــــــاقبت دصـــــــورت حجاب پاره کوي
دمحشرپـــــــه روځ بـــــه نیک وبدښکاره شي
دانایـــــــــان مي نیک پـــــــه بدنه بدلوي
آئینه دزړه صفاکــــــــړه له هـــــــــــرزنګه
(ملاامیره) خدای رحـــــــــمان ده رحم کوي

***

عـــــــاشقان دي بیماران پـــــه زړه زخمي
ددیدن زکات غـــــــــواړي پـــه مسکیني
هیڅ حــــــاجت یې ددنیا په چـــــاره نه وي
نه پـــــــــه کاریې وي جنت غـــلمان حوري
دخپل یاردیدن یې خــــــوښ تردوه جهان وي
قاسم کـــــــړی ښـــــــه قسمت دئ ازلي
دتوحیددباغ مي هــــــــرعـــــــاشق بلبل ده
ودي باغ تـــــه بل مـــــــرغـــه لارنه لري
دګلانـــــــــوسیل بي بــــــــــهاره نشته
ددیداررروځ لـــــــــوی بــــهارده کاملي
په نصیب دي ښه دیداریه لـــــــــوی بهارشه

(c) ketabton.com: The Digital Library

(ملاامیره) جنت پرېږده د دیـــارشـــه محبتي[128]

❉❉❉❉

❉❉

❉

❉

❉

❉

[128] تردې غزلي وروسته دنسخې په پای کې د (زمامقصود) رکاب راغلی دئ خونسخه پرهمدې ځای نیمګړې ده اوزه نه پوهېږم چې څوپاڼې به یې لوېدلي وي (م. هوتک) .

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library